

1870

1960

TIL FEJRING AF 90-ÅRS DAGEN
FOR LENINS FØDSEL

LENIN
OM KAMPEN
IMOD REVISIONISMEN

PROLETARER I ALLE LANDE, FOREN JER!

LENIN

OM KAMPEN IMOD REVISIONISMEN

Oprindeligt udgivet af:
FOREIGN LANGUAGES PRESS
1960

Oversat af:
KOMMUNISTISK BIBLIOTEK
2024

Oversætterens anmærkninger

Det er med stor glæde at vi, Kommunistisk Bibliotek, kan præsentere en oversættelse af værket »Lenin om Kampen imod Revisionismen«, som blev udarbejdet af Kinas Kommunistiske Parti i 1960 i anledning af 90-årsdagen for den Store Lenins fødsel.

Vi bringer denne oversættelse i dag, fordi vi lever i epoken med den proletariske verdensrevolution, og hvor kampen imod revisionismen skærpes. Alt for længe har revisionister misbrugt Lenins ord til at retfærdiggøre parlamentarisk kretinisme og pacifisme i deres forsvar af den rådne orden som de selv snylter på. Værket fremhæver Lenins årtier lange kamp imod revisionismen i R.S.D.A.P. og den II. Internationale. På samme måde håber vi at dette dokument vil bidrage til to-linje kampen på den revolutionære venstrefløj, i kampen mod opportunismens sorte fane. Dette i håbet om at kunne gøre et bidrag til processen med rekonstitueringen af Danmarks Kommunistiske Parti og rekonstitueringen af Kommunistisk Internationale.

Lenins værker, der indgår i oversættelsen, er så vidt det er muligt, direkte transskriberet fra autoriserede danske oversættelser af Lenins værker.

I øvrige tilfælde er oversættelsen enten baseret på andre uofficielle oversættelser til dansk, og/eller sammenlignet med relevante engelske, tyske og svenske udgaver, i disse tilfælde er oversættelsen markeret med en stjerne(*). Vi påtager os det fulde ansvar for alle eventuelle fejl og mangler, der måtte forekomme i vores oversættelse.

-Kommunistisk Bibliotek 2024

INDHOLD

I. REVISIONISMEN IMØDEKOMMER BOURGEOISIETS BEHOV PÅ BEKOSTNING AF PROLETARIATETS GRUNDLÆGGENDE INTERESSER.....7

MARXISMENS TEORETISKE SEJR, TVANG DETS FJENDER TIL AT FORKLÆDE SIG SOM MARXISTER.....7

MARXISMEN BERØVES SIN REVOLUTIONÆRE ESSENS; DET, DER ER ACCEPTABELT FOR BOURGEOISIET, SKUBBES I FORGRUNDEN OG FREMHÆVES7

DEN MARXISTISKE DOKTRIN FORDØMMES SOM UTILSTRÆKKELIG OG FORÆLDET, SOCIALE REFORMER FORSVARES MED »NYE« ARGUMENTER OG »NYE« SYNSPUNKTER.8

UBESTEMTHED, DRIVER MED STRØMMEN, BLOTTET FOR NOGEN BESTEMTE, FASTE PRINCIPPER.....9

»BEVÆGELSEN ER ALT, SLUTMÅLET INTET« - DENNE SÆTNING AF BERNSTEIN UDTRYKKER REVISIONISMENS VÆSEN BEDRE END NOGET ANDET.....10

II. REVISIONISMEN FORDREJER MARXISTISK FILOSOFI, POLITISK ØKONOMI OG LÆREN OM KLASSEKAMPEN..... 11

I FILOSOFIEN OPGIVES DEN DIALEKTISKE MATERIALISME OG DEN HISTORISKE MATERIALISME, DEN »RAFFINEREDE« (OG REVOLUTIONÆRE) DIALEKTIK ERSTATTES AF DEN »SIMPLE« (OG ROLIGE) »EVOLUTION«.....11

MARXISTISK POLITISK ØKONOMI BLIVER »REVIDERET«, OG DER FORVENTES EN NY FREDSÆRA UNDER KAPITALISMEN.....12

KLASSEKAMP BENÆGTES, OG DER PRÆDIKES KLASSESAMARBEJDE14

DET BORGERLIGE DEMOKRATI FORHERLIGES SLAVISK; MAN FORSØGER FORGÆVES AT VINDE FLERTALLET GENNEM ALMINDELIG VALGRET OG DERVED FÅ STATSMAGTEN.....18

DEN FREDELIGE OVERGANG TIL SOCIALISME GENNEM REFORMER SØGES FORGÆVES, REVOLUTIONÆR VOLD BENÆGTES SOM ET VÆSENTLIGT KENDETEGN VED PROLETARIATETS DIKTATUR.....19

DIREKTE OVERGANG TIL DEN BORGERLIGE POLITIK; KOLONIKRIGE OG GRUSOMHEDER RETFÆRDIGGØRES.....22

HVIS ARBEJDERNES REVOLUTIONÆRE KLASSEKAMP MOD KAPITALEN FORSVINDER FRA ARGUMENTATIONEN, FORSVINDER INTERNATIONALISMEN.....23

III. REVISIONISMEN AFSPEJLER BORGERLIG INDFLYDELSE I ARBEJDERBEVÆGELSEN24

REVISIONISMEN ER ET PRODUKT AF ARBEJDERBEVÆGELSENS »FREDELIGE« UDVIKLINGSEPOKE.....24

ARBEJDERARISTOKRATIETS LAG ER REVISIONISMENS BOLVÆRK.....25

DEN BORGERLIGE TAKTIKS ZIGZAG-STIER HAR RESULTERET I EN STYRKELSE AF REVISIONISMEN I ARBEJDERBEVÆGELSEN	26
REVISIONISMEN ER ET DIREKTE PRODUKT AF DET BORGERLIGE VERDENSBILLEDE OG DETS INDFLYDELSE	28
IV. DET ER NØDVENDIGT RESOLUT AT BEKÆMPE REVISIONISMEN	30
REVISIONISMEN PYNTER PÅ BOURGEOISIET; DEN BEDRAGER ARBEJDERNE OG SPLITTER DEM	30
BOURGEOISIET INDSER, AT REVISIONISTERNE I ARBEJDERBEVÆGELSEN ER BEDRE FORSVARERE AF BOURGEOISIET END BOURGEOISIET SELV	30
HELE MENINGEN MED KAMPEN MOD REVISIONISMEN ER AT GÅ DYBERE, AT GÅ TIL DE LAVESTE MASSER FOR AT VINDE DEM FOR SIG	31
REVISIONISMEN ER ET INTERNATIONALT FÆNOMEN. DETTE PUS SKAL FJERNES HURTIGT OG GRUNDIGT	32
SELV KOMMUNISTER BEGÅR NOGLE GANGE FEJL. EN ØRN KAN NOGLE GANGE FLYVE LAVERE END EN HØNE, MEN EN HØNE VIL ALDRIG FLYVE SÅ HØJT SOM EN ØRN! MÅ REVISIONISTERNE FRYDE SIG OVER DET!.....	34
V. MARXISMEN UDVIKLES I KAMPEN MOD REVISIONISMEN OG GENNEM FORSVARET AF MARXISMEN	36
REVISIONISTERNES »FORNYELSE« HAR ABSOLUT INGEN BETYDNING, DET ER BLOT ET TILBAGETOG; EN INDRØMMELSE TIL BOURGEOISIET	36
MAN MÅ IKKE BLIVE INVOLVERET I NOGEN PRINCIPIELLE FORHANDLINGER, DER MÅ IKKE GIVES NOGEN TEORETISKE »INDRØMMELSER«.....	37
UDVIKL REVOLUTIONÆR MARXISME TIL KAMP MOD REVISIONISMEN	38

I. REVISIONISMEN IMØDEKOMMER BOURGEOISIETS BEHOV PÅ BEKOSTNING AF PROLETARIATETS GRUNDLÆGGENDE INTERESSER

MARXISMENS TEORETISKE SEJR, TVANG DETS FJENDER TIL AT FORKLÆDE SIG SOM MARXISTER

Revisionismen, eller »revideringen« af marxismen, er idag en af de vigtigste, hvis ikke den vigtigste manifestation af den borgerlige indflydelse over proletariatet og den borgerlige demoralisering af proletarerne. Det er årsagen til at den opportunistiske leder Eduard Bernstein, er blevet så berygtet verden over.

Fra »Forhastede konklusioner« (publiceret i Prosveshcheniye, Nr. 5, maj 1914)*

Historiens dialektik er sådan, at marxismens teoretiske sejr tvinger fjenderne til at *forklæde sig* som marxister. Den indvendigt rådne liberalisme søger at få nyt liv som socialistisk *opportunistme*. At kræfterne i en periode forberedes til de store slag, udlægges de som opgivelse af disse slag. At slaverne forbedrer deres kår for at stå bedre i kampen mod lønslaveriet, fortolker de således, at slaverne sælger deres ret til friheden for en skilling. Fejt prædiker de »social fred« (dvs. fred med slaveriet), opgivelse af klassekampen osv. Blandt de socialistiske parlamentarikere, blandt arbejderbevægelsens funktionærer og den »sympatiserende« intelligens har de overordentlig mange tilhængere.

Fra »Marxismens Historiske Skæbne« (publiceret i Pravda, Nr. 50, 1. marts 1913)*

Visse individer blandt de nuværende social-chauvinistiske ledere vil måske vende tilbage til proletariatet. Men den social-chauvinistiske eller (hvad der er det samme) den opportunistiske retning kan hverken forsvinde eller »vende tilbage« til det revolutionære proletariat. Hvorsomhelst marxismen er populær blandt arbejderne, vil denne politiske retning, dette »borgerlige arbejderparti«, sværge i Marx' navn. Man kan ikke forbyde det at gøre det, ligesom man ikke kan forbyde et firma at bruge et særligt varemærke, skilt eller annonce. Det har altid været sådan i historien, at efter store revolutionære – og blandt de undertrykte klasser populære – ledes død, har fjenden forsøgt at tilegne sig deres navne for at bedrage de undertrykte klasser.

Fra »Imperialismen og splittelsen i socialismen« (Oktober 1916)*

MARXISMEN BERØVES SIN REVOLUTIONÆRE ESSENS; DET, DER ER ACCEPTABELT FOR BOURGEOISIET, SKUBBES I FORGRUNDEN OG FREMHÆVES

Marx' lære får nu samme skæbne, som så tit i historien er blevet dét til del, der er skabt af revolutionære tænkere og førere i de undertrykte klassers frigørelseskamp. Så længe de store revolutionære var i live, havde undertrykkende klasser kun stadige forfølgelser tilovers for dem,

deres lære blev mødt med den vildeste forbitrelse, det mest rasende had, den mest tøjløse løgne- og bagvaskelseskampagne. Efter deres død forsøger man at gøre dem til harmløse helgenbilleder, så at sige at kanonisere dem, indrømme deres navn et vist ry, for at »trøste« de undertrykte klasser og tage dem ved næsen, idet man udhuler den revolutionære læres indhold, bryder dens revolutionære brod af og forfladiger den. Bourgeoisiet og opportunisterne inden for arbejderbevægelsen finder nu hinanden i en sådan »bearbejdelse« af marxismen. Man glemmer, tilsidesætter og forvansker lærens revolutionære side, dens revolutionære sjæl. Det, der er antageligt eller synes at være antageligt for bourgeoisiet, fremhæver og roser man. Alle socialchauvinister er nu til dags »marxister« — lad være at smile! Og stadig hyppigere taler tyske borgerlige lærde, hvis speciale endnu i går var marxismens udryddelse, om den »nationaltyske« Marx, som skal have opdraget de arbejderorganisationer, der er organiseret så glimrende til brug for røverkrigen!

Fra »Staten og Revolutionen« (August-Sept. 1917)

Kautsky tager fra marxismen det, der er acceptabelt for de liberale, for bourgeoisiet (kritikken af middelalderen, kapitalismens progressive historiske rolle i almindelighed og det kapitalistiske demokratis i særdeleshed), og han udelader, fortier, tilslører det i marxismen, som er uacceptabelt for bourgeoisiet (proletariatets revolutionære anvendelse af magt mod bourgeoisiet for at afskaffe det). Derfor viser Kautsky sig da også uundgåeligt, i kraft af sin objektive stilling og sin subjektive overbevisning, hvordan den så måtte være, som bourgeoisiets lakaj.

Fra »Den Proletariske Revolution Og Renegaten Kautsky« (oktober-november 1918)

DEN MARXISTISKE DOKTRIN FORDØMMES SOM UTILSTRÆKKELIG OG FORÆLDET, SOCIALE REFORMER FORSVARES MED »NYE« ARGUMENTER OG »NYE« SYNSPUNKTER.

Det internationale socialdemokrati gennemgår i øjeblikket ideologiske svingninger. Hidtil har Marx' og Engels' lære været betragtet som det faste grundlag for den revolutionære teori - nu lyder der overalt røster om, at denne lære er utilstrækkelig og forældet. Den, der kalder sig socialdemokrat og vil offentligt uddele et socialdemokratisk organ, må tage stilling til dette spørgsmål, som på ingen måde er de tyske socialdemokraters eneste anliggende. Vi står helt og holdent på Marx' teoris grund: Den forvandlede først socialismen fra en utopi til en videnskab, stillede denne videnskab på et solidt fundament og kortlagde den vej, der skal følges for at videreudvikle denne videnskab og udarbejde den i alle dens detaljer. Den har afdækket essensen af den moderne kapitalistiske økonomi ved at klarlægge, hvordan slaveriet af millioner af besiddelsesløse mennesker af en håndfuld kapitalister, der ejer jorden, fabrikkerne, minerne etc., skjules af lønarbejde, køb af arbejdskraft. Den har vist, at hele den moderne kapitalismes udvikling går ud på at erstatte småforetagender med storforetagender og skabe betingelser, der gør en socialistisk samfundsorden mulig og nødvendig. Den har lært os, bag ved sløret af indgroede skikke, politiske intriger, indviklede love og snedigt udtænkte doktriner, at det er nødvendigt med at se klassekampen, kampen mellem de besiddende klasser af alle slags og massen af de besiddelsesløse, proletariatet, som står i spidsen for alle de besiddelsesløse. Det har gjort den revolutionære socialistiske partis virkelige opgave klar: ikke at finde på planer for samfundets omdannelse, ikke at prædike for

kapitalisterne og deres lakajer om at forbedre arbejdernes situation, ikke at anstifte sammensværgelser, men at organisere proletariatets klassekamp og lede denne kamp, hvis endelige mål er proletariatets erobring af den politiske magt og organiseringen af det socialistiske samfund.

Fra »Vores program« (2. halvdel af 1899)*

Socialdemokratiet skal omdannes fra den sociale revolutions parti til de sociale reformers demokratiske parti. Dette politiske krav har Bernstein omgivet med et formeligt batteri af ganske godt samstemmende »nye« argumenter og synspunkter. Man har benægtet, at socialismen kan begrundes videnskabeligt, og at dens nødvendighed og uundgåelighed kan dokumenteres ud fra den materialistiske historieopfattelse, man har benægtet, at den voksende fattigdom, proletariseringen og skærpelsen af de kapitalistiske modsætninger er kendsgerninger, man har erklæret selve begrebet »*det endelige mål*« for uholdbart og forkastet tanken om proletariatets diktatur ubetinget, man har afvist den principielle modsætning mellem liberalisme og socialisme, man har afvist *teorien om klassekampen* som angiveligt uanvendelig på et strengt demokratisk samfund, der styres i overensstemmelse med flertallets vilje osv.

Fra »Hvad må der gøres?« (okt. 1901-feb. 1902)

UBESTEMTHED, DRIVER MED STRØMMEN, BLOTTET FOR NOGEN BESTEMTE, FASTE PRINCIPPER

Artiklerne i Rabotjeje Delo nr. 10 (vore kammerater så først dette nummer, da de ankom til konferencen, få dage før møderne begyndte) viste klart, at der fra sommer til efterår var sket en ny vending i Forbundet: Økonomisterne havde på ny fået overtaget, og redaktionen, der var lydør for enhver ny »luftning«, gav sig på ny til at forsvare »de mest erklærede bernsteinianere« og »friheden til kritik«, at forsvare »spontaniteten« og gennem Martynovs mund forkynde »teorien om indsnævring« af vor politiske påvirkningssfære (angiveligt for at komplicere selve påvirkningen). Endnu en gang bekræftedes Parvus' rammende bemærkning, at det er vanskeligt at fange en opportunist med nogen som helst formulering: han underskriver let *enhver* formulering og opgiver den let, eftersom opportuniste netop består i mangel på enhver form for bestemte og faste principper.

Fra »Hvad må der gøres?« (okt. 1901-feb. 1902)

Når man taler om bekæmpelse af opportunisten, må man aldrig glemme de karakteristiske træk ved den moderne opportuniste på alle områder: dens ubestemthed, udflyden og ubegribelighed. Opportunisten undviger ifølge sin natur altid en bestemt og uigenkaldelig problemstilling, søger altid en mellemvej, snor sig som en ål mellem synspunkter, der udelukker hinanden, beflitter sig på at »være enig« med snart den ene, snart den anden, idet han reducerer sine meningsforskelle til forslag om småforbedringer, tvivlende bemærkninger, fromme og uskyldige ønskemål osv., osv.

Fra »Et Skridt Frem, To Skridt Tilbage«
(februar-maj 1904)

I de sidste tre år har vi ikke bemærket det mindste forsøg fra denne klike af litterater på at komme med deres egen formulering af et svar på de »omstridte spørgsmål«. Der har været mange metaforer og ubrugelige hypoteser, men ikke et eneste direkte svar. Det karakteristiske træk ved

denne klike er dens præference for ubestemthed, dvs. netop det symptom, som i det øjeblik, hvor der blev givet et direkte svar på de omstridte spørgsmål, blev præsenteret på den klareste, mest præcise og utvetydige måde, som en væsentlig komponent i begrebet likvidationisme. At lade sig rive med af strømmen, at svælge i ubestemthed, at »dække over« det, der er det stik modsatte af denne ubestemthed - det er en af de væsentlige egenskaber ved at være en likvidator.

Fra »Statsmagtens sociale struktur, perspektiverne og likvidationismen« (udgivet i tidsskriftet »Mysl« nr. 4, marts 1911)*

Og du understreger: »Det er nødvendigt, at vi rejser en parole, som alle kan forenes med.« Jeg vil gerne sige dig ærligt, at i øjeblikket frygter jeg frem for alt en sådan vilkårlig foreningsaktivitet, fordi den efter min mening er ekstremt farlig og skadelig for proletariatet. Faktisk har Kautsky, i »Neue Zeit«, allerede fremsat en generel »forenings«-teori...

Fra »Brev til A. M Kollontai« (skrevet mellem 28. november og 8. december 1914)*

»BEVÆGELSEN ER ALT, SLUTMÅLET INTET« - DENNE SÆTNING AF BERNSTEIN UDTRYKKER REVISIONISMENS VÆSEN BEDRE END NOGET ANDET.

Men typisk og karakteristisk for ham er, at han (opportunisten) til en hver tid bukker under for øjeblikksstemningen, at han er ude af stand til at modstå moden, at han er politisk kortsynet og karakterløs. Opportunisme betyder, at man ofrer partiets varige og vitale interesser for deres øjeblikkelige, midlertidige, sekundære interesser. Et vist industrielt opsving, en relativ opblomstring af handelen, en lille genoplivning af den borgerlige liberalisme - og allerede råber opportunisten: Skræm ikke borgerskabet, fordøm det ikke, stop med »fraserne« om social revolution!

Fra »The Afterwise Radical« (udgivet den 18. oktober 1906 i tidsskriftet »Westnik Shisni« nr. 12)*

Et naturligt supplement til revisionismens økonomiske og politiske tendenser var dens stilling til den socialistiske bevægelses endemål. »Det endelige mål er intet, bevægelsen alt« - disse bevingede ord af Bernstein giver bedre udtryk for revisionismens væsen end mange lange redegørelser. At fastlægge sin handlemåde fra tilfælde til tilfælde, tilpasse sig dagens begivenheder, tilpasse sig vendinger i politiske bagatelspørgsmål, glemme proletariatets grundinteresser og grundtrækkene i hele det kapitalistiske system, i hele den kapitalistiske evolution, ofre disse grundinteresser for virkelige eller indbildte døgnfordele - sådan er den revisionistiske politik. Og af denne politikens væsen fremgår det klart, at den kan antage en uendelig mangfoldighed af former, og at ethvert nogenlunde »nyt« spørgsmål, enhver nogenlunde uventet og uforudset vending i begivenhederne, selv om denne vending kun ændrer udviklingens grundlinie i miniaturemålestok og for en ganske kort tid, uvægerligt vil kalde den ene eller anden afart af revisionisme til live.

Fra »Marxisme og revisionisme« (for 3. april 1908)

II. REVISIONISMEN FORDREJER MARXISTISK FILOSOFI, POLITISK ØKONOMI OG LÆREN OM KLASSEKAMPEN

I FILOSOFIEN OPGIVES DEN DIALEKTISKE MATERIALISME OG DEN HISTORISKE MATERIALISME, DEN »RAFFINEREDE« (OG REVOLUTIONÆRE) DIALEKTIK ERSTATTES AF DEN »SIMPLE« (OG ROLIGE) »EVOLUTION«

På filosofiens område fulgte revisionismen i hælene på den borgerlige professor »videnskab«. Professorerne gik »tilbage til Kant« - og revisionismen slæbte sig bagefter neokantianerne; professorerne gentog de fortærskede præsteflovser mod den filosofiske materialisme - og revisionisterne mumlede med et overbærende smil (ord for ord efter den sidste handbuch), at materialismen forlængst var »modbevist«; professorerne behandlede Hegel som en »død hund«, alt mens de selv prædikede idealisme, blot tusinde gange mere vulgær og flad end Hegels, og trak hånligt på skuldrene ad dialektikken – og revisionisterne fulgte dem ud i sumpen, i den filosofiske forfladigelse af videnskaben, idet de erstattede den »raffinerede« (og revolutionære) dialektik med den »jævne« (og rolige) »evolution«

Fra »Marxisme og revisionisme« (før 3. april 1908)

Alle disse mennesker kan ikke have været uvidende om, at Marx og Engels kaldte deres filosofiske synspunkter for dialektisk materialisme et dusin gange. Og alle disse mennesker, som på trods af skarpe forskelle i politiske synspunkter er forenet af deres fjendtlighed over for dialektisk materialisme, hævder samtidig at være marxister i filosofi! Engels' dialektik er »mysticisme«, erklærer Berman. Engels' synspunkter er »forældede«, indskyder Baserow som en sidebemærkning, som noget selvindlysende. Vores tapre kæmpere mener, at de har tilbagevist materialismen og henviser stolt til »moderne epistemologi«, den »nyeste filosofi« (eller den nyeste positivisme), »den moderne naturvidenskabs filosofi« eller endda »naturvidenskabens filosofi det 20. århundrede«. Baseret på alle disse angiveligt nyeste læresætninger stivner vores ødelæggere af den dialektiske materialisme frygtløst til direkte fideisme (dette er mest tydeligt hos Lunacharsky, men på ingen måde hos ham alene!) Men hvis det er et spørgsmål om direkte at bestemme deres holdning til Marx og Engels, mister de pludselig alt mod og al respekt for deres egne overbevisninger. Faktisk giver de fuldstændig afkald på dialektisk materialisme, dvs. marxisme. I ord laver de endeløse undvigelser, forsøger at undgå spørgsmålets kerne, for at dække over deres frafald erstattes materialismen i almindelighed med en enkelt materialist; de afstår resolut fra en direkte analyse af Marx' og Engels' utallige materialistiske udtalelser. Et sandt »mytteri på knæ«, som en marxist så rammende udtrykte det. Det er typisk filosofisk revisionisme, for det er kun revisionisterne, der har fået en sørgelig berømmelse for at have frafaldet marxismens grundlæggende synspunkter, for at være for bange for eller ude af stand til at »gøre regnskabet op« åbent, direkte, afgørende og klart med deres forladte synspunkter.

Fra »Materialisme og empiriokriticisme. Kritiske bemærkninger til en reaktionær filosofi«. Forord til den første udgave. (Feb.-Okt. 1908)

Dialektikken erstattes med eklekticisme, dette er et ganske almindeligt og udbredt fænomen i vore dages officielle socialdemokratiske litteratur med hensyn til marxismen. Den slags surrogater er naturligvis ikke noget nyt, det kunne iagttages selv i den klassiske græske filosofis historie. Når man vil forfalske marxismen til opportuniste, er det lettest at føre masserne bag lyset ved at lade eklekticisme erstatte dialektikken, derved tilfredsstilles tilsyneladende alle krav, der bliver tilsyneladende taget hensyn til alle processens sider, alle udviklingstendenser, alle modstridende indflydelser osv., mens det i virkeligheden ikke giver nogen samlet og revolutionær forståelse af samfundets udviklingsproces.

Fra »Staten og revolutionen« (august-september 1917)

Hvad er hovedfejlen i alle disse opportunistiske argumenter? Det er, at i denne argumentation er den socialistiske teori om klassekampen som historiens eneste virkelige drivkraft, bliver rent faktisk erstattet af den borgerlige teori om »solidaritet«, »socialt« fremskridt. Ifølge socialismens lære, dvs. marxismen (der kan i dag ikke længere i ramme alvor tales om ikke-marxistisk socialisme), er historiens virkelige drivkraft klassernes revolutionære kamp; reformerne er et biprodukt af denne kamp, et biprodukt, fordi de er udtryk for mislykkede forsøg på at svække denne kamp, tage brodden af den osv. Ifølge de borgerlige filosofers doktrin, er fremskridtets drivkraft solidariteten mellem alle de elementer i samfundet, der er blevet opmærksomme på en eller anden institutions »ufuldkommenhed«. Den første doktrin er materialistisk, den anden idealistisk. Den første er revolutionær. Den anden er reformistisk. Den første danner grundlaget for proletariats taktik i moderne kapitalistiske lande. Den anden – er basis for borgerskabets taktik.

Fra »Endnu en gang om et Duma-kabinet«
(offentliggjort i »Echo«, nr. 6, 28. juni 1906)*

MARXISTISK POLITISK ØKONOMI BLIVER »REVIDERET«, OG DER FORVENTES EN NY FREDSÆRA UNDER KAPITALISMEN

Hvad den politiske økonomi angår, må det især fremhæves, at revisionisternes »forbedringer« på dette område har været langt mere mangesidige og udførlige; man prøvede at gøre indtryk på publikum med »nyt materiale om den økonomiske udvikling«. Man sagde, at koncentrationen og stordriftens fortrængning af smådrifterne slet ikke gør sig gældende i landbruget og kun yderst sjældent i handel og industri. Man sagde, at kriserne nu er blevet sjældnere og svagere, og at kartellerne og trusterne sandsynligvis vil give kapitalen mulighed for helt af afskaffe kriser. Man sagde, at »teorien om sammenbrud«, som kapitalen er på vej til, er uholdbar, fordi der skal være en tendens til at udjævne og mildne klassemodsætningerne. Man sagde endelig, at det ikke ville skade at korrigere Marx' merværditeori efter Bohm-Bawerk.

Kampen mod revisionisterne i disse spørgsmål førte til en lige så frugtbar opblomstring af den teoretiske tænkning inden for den internationale socialisme som Engels' polemik med Dühring tyve år tidligere. Revisionisternes argumenter blev prøvet med fakta og tal. Det blev påvist, at revisionisterne systematisk pynter på de moderne småbedrifters forhold. Storproduktionens tekniske og kommercielle overlegenhed over småproduktionen, ikke blot i industrien, men også i landbruget blev bevist med ubestrideligt materiale. Men i landbruget er vareproduktionen langt ringere udviklet, og de moderne statistikere og økonomer forstår i almindelighed kun dårligt at udskille de specielle grene (undertiden blot enkelte operationer) inden for landbruget, hvor det

kommer frem, at landbruget i stigende grad drages ind i verdensøkonomiens cirkulation. På naturalhusholdningens ruiner holder småbruget sig ved hjælp af en uendelig forringelse af ernæringen, ved kronisk hunger, længere arbejdsdag, forringelse af kvægets kvalitet og pasning, kort sagt ved de samme midler som håndværket brugte for at holde sig over for det kapitalistiske manufaktur system. Hvert fremskridt i videnskab og teknik undergraver uvægerligt og ubønhørligt grundlaget for småbruget i det kapitalistiske samfund, og det er den socialistiske økonomis opgave at undersøge denne proces i alle dens ofte komplicerede og indviklede former, at gøre det klart for småbrugeren, at det er umuligt at klare sig under kapitalismen, at bonden nødvendigvis må slutte sig til proletarens standpunkt. I videnskabelig henseende forsyndede revisionisterne sig i dette spørgsmål ved overfladisk at generalisere ensidigt valgte data uden at se dem i deres sammenhæng med hele kapitalismens system - og i politisk henseende forsyndede de sig ved ustandseligt, frivilligt og ufrivilligt, at mane eller drive bonden til at indtage besidderens (dvs. bourgeoisiets) standpunkt, mens de skulle have drevet ham til at indtage den revolutionære proletars standpunkt.

Hvad kriseteorien og sammenbrudsteorien angår, stod det endnu dårligere til med revisionismen. Kun meget kortsynede folk kunne - for en meget kort tid endda - tænke på at ændre grundlaget for Marx' lære under indtryk af nogle års industriel velstand og blomstring. At kriserne ikke er et overstået stadium, gav virkeligheden meget hurtigt revisionisterne bevis for: efter opsvinget kom krisen. Formerne, rækkefølgen, billedet af de enkelte kriser ændrede sig, men kriserne vedblev at være en uundgåelig bestanddel af det kapitalistiske system. Karteller og truster, der sluttede produktionen sammen, bevirkede samtidig en iøjnefaldende forstærkelse af produktionsanarkiet, af proletariatets usikre stilling og kapitalens åg, og skærpede således klasse modsætningerne i hidtil uhørt grad. At kapitalismen er på vej til et sammenbrud - forstået både som de enkelte politiske og økonomiske kriser og som hele det kapitalistiske systems undergang - det har netop de nyeste kæmpetruster vist med særlig anskuelighed og i særlig stor målestok.

Fra »Marxisme og revisionisme« (før 3. april 1908)

Idet vi fremlægger denne definition på imperialismen, kommer vi i fuldstændig modsætning til K. Kautsky, der nægter at betragte imperialismen som »en fase i kapitalismen« og definerer den som en politik, der »foretrakkes« af finanskapitalen, som en tendens hos »industri«-landene til at annektere »landbrugs«-landene. Kautskys definition er grundlæggende falsk fra et teoretisk synspunkt. Hvad der kendetegner imperialismen er ikke industrikapitalens, men finanskapitalens herredømme, bestræbelserne for at annektere ikke alene landbrugslande, men alle slags lande. Kautsky løsriver imperialistisk politik fra imperialistisk økonomi, han løsriver monopol i politik fra monopol i økonomi for at bane vejen for sin vulgære borgerlige reformisme, som for eksempel »afrustning«, »ultra-imperialisme« og lignende sludder. Hele formålet og betydningen med denne teoretiske svindel er at tilsløre de dybeste modsigelser i imperialismen og dermed retfærdiggøre teorien om »enhed« med imperialismens undskyldere, de åbenhjertige social-chauvinister og opportuniste.

Fra »Imperialismen og splittelsen i socialismen«
(udgivet i december 1916 i »Sbornik Sozial-Demokrata«
nr. 2)*

Fra imperialismens nødvendighed konkluderer venstrefløjen nødvendigheden af revolutionær handling. Teorien om »ultra-imperialisme« tjener Kautsky som et middel til *at retfærdiggøre opportunisterne*, at få tingene til at fremstå, som om de på ingen måde var gået over på borgerskabets

side, men simpelthen »ikke tror« på den umiddelbare socialisme og forventer, at der »måske« venter os en ny »æra« med nedrustning og varig fred. Denne »teori« betyder, og betyder kun, at Kautsky med håbet om en ny æra af fred i kapitalismen retfærdiggør opportunisternes og de officielle socialdemokratiske partiers tilknytning til borgerskabet og deres afvisning af revolutionær (det vil sige proletarisk) taktik i *den nuværende stormfulde æra*, på trods af alle de højtidelige erklæringer i Basel-resolutionen!

Fra »II. Internationales sammenbrud« (udgivet i 1915 i tidsskriftet »Kommunist« nr. 1-2)*

KLASSEKAMP BENÆGTES, OG DER PRÆDIKES KLASSESAMARBEJDE

På det politiske område har revisionismen faktisk forsøgt at revidere marxismens grundlag, nemlig læren om klassekampen. Politisk frihed, demokrati, almindelig valgret ophæver grundlaget for klassekampen - sagde man os - og ophæver gyldigheden af den gamle sætning fra Det Kommunistiske Manifest: Arbejderne har intet fædreland. Under demokratiet, hvor jo »flertallets vilje« hersker, måtte man efter deres mening hverken betragte staten som et organ for klasseherredømme eller afvise forbund med et progressivt, socialreformatisk bourgeoisie mod de reaktionære. Det er ubestrideligt, at disse revisionistiske indvendinger er resulteret i et ret harmonisk system af anskuelser - nemlig de gammelkendte liberale, borgerlige anskuelser. De liberale har altid sagt, at den borgerlige parlamentarisme afskaffer klasser og klassesdeling, når alle borgere uden forskel har stemmeret og ret til at tage del i statssagerne. Hele Europas historie i 2. halvdel af det 19. århundrede og hele den russiske revolutions historie i begyndelsen af det 20. århundrede er et slående bevis på, hvor tåbelige den slags anskuelser er. De økonomiske uligheder afsvækkes ikke, men forstærkes og skærpes under den »demokratiske« kapitalismes frihed. Parlamentarismen fjerner ikke, men afslører selv de mest demokratiske borgerlige republikkers væsen som organer for klasseundertrykkelsen. Ved at bidrage til oplysning og organisering af langt bredere befolkningsmasser end dem, der før har deltaget aktivt i de politiske begivenheder, baner parlamentarismen vej, ikke for en afskaffelse af kriser og politiske revolutioner, men for en voldsom skærpelse af borgerkrigen under disse revolutioner. Begivenhederne i Paris 1871 og den russiske vinter 1905 har soleklart vist, hvor uundgåeligt en sådan skærpelse indtræder. Uden at tøve et sekund indledte det franske bourgeoisie et samarbejde med hele nationens fjende, de udenlandske tropper, der havde hærget dets fædreland, for at underkue den proletariske bevægelse. Den, der ikke begriber parlamentarismens og den borgerlige demokratiskes uundgåelige indre dialektik, der fører til en endnu skarpere afgørelse af stridigheder end før, en magtafgørelse ved massernes hjælp, han vil aldrig forstå at udnytte denne parlamentarisme til at drive en principiel, konsekvent propaganda og agitation, der virkelig forbereder arbejdermasserne til sejrrig deltagelse i sådanne »stridigheder«. De erfaringer, man har fra forbund, overenskomster og blokke med den socialreformatiske liberalisme i Vesteuropa og med den liberale reformisme (kadetterne) i den russiske revolution, har på overbevisende måde vist, at disse overenskomster kun sløver massernes bevidsthed, idet de ikke øger, men mindsker den virkelige rækkevidde af deres kamp ved at sammenkæde de kæmpende elementer med de mindst kampduelige, mest vaklende og forræderiske. Den franske millerandisme, det mest omfattende forsøg på at anvende revisionistisk politisk taktik

i bred, virkelig national målestok, har leveret en praktisk vurdering af revisionismen, som proletariatet verden over aldrig vil glemme.

Fra »Marxisme og revisionisme« (før 3. april 1908)

Staten er et produkt af og et udtryk for klasse modsætningernes uforsonlighed. Staten opstår hvor, når og i den grad klasse modsætningerne objektivt ikke kan forsones. Og omvendt: statens eksistens beviser, at klasse modsætningerne er uforsonlige. Netop på dette vigtigste og grundlæggende punkt begynder forvanskningen af marxismen, der hovedsagelig sker i to retninger. På den ene side ser vi, at de borgerlige og navnlig de småborgerlige ideologer — der under ubestridelige historiske kendsgerningers vægt må indrømme, at staten kun eksisterer dér, hvor der findes klasse modsætninger og klassekamp — »forbedrer« Marx på den måde, at staten fremtræder som organ for klasseforsoningen. Ifølge Marx kunne staten hverken opstå eller bestå, hvis en forsoning af klasserne havde været mulig. Hos de småborgerlige og filistrøse professorer og skribenter fremstilles det sådan — med idelige velvillige henvisninger til Marx! — at staten netop tjener til klassernes forsoning. Ifølge Marx er staten et organ for klasseherredømme, et organ for den ene classes undertrykkelse af den anden, den betyder oprettelse af en »orden«, der ophøjer denne undertrykkelse til lov og fæstner den ved at dæmpe konflikten mellem klasserne. Efter de småborgerlige politikeres anskuelse er ordenen netop klassernes forsoning og ikke den ene classes undertrykkelse af den anden, at dæmpe konflikten skulle betyde at forsones og ikke at fratage de underkuede klasser bestemte kampmidler og -metoder til at styrte undertrykkerne med. Under revolutionen i 1917, da spørgsmålet om statens betydning og rolle netop rejste sig i hele sin væde, rejste sig praktisk som et spørgsmål om øjeblikkelig aktion og tilmed masseaktion, sank f. eks. alle socialrevolutionære (2) og mensjevikker (3) straks og fuldstændigt ned til den småborgerlige teori om »statens forsoning« af klasserne. De utallige resolutioner og artikler, som disse to partiers politikere har forfattet, er fuldkommen gennemsyret af denne småborgerlige og filistrøse »forsonings« teori. At staten er et magtredskab for en bestemt klasse, der ikke kan forsones med sin antipode (den klasse, der er dens modsætning), det er det småborgerlige demokrati aldrig i stand til at begribe. Forholdet til staten er et af de mest anskuelige vidnesbyrd om, at vore socialrevolutionære og mensjevikker slet ikke er socialister (hvad vi bolsjevikker altid har påvist), men småborgerlige demokrater med en næsten-socialistisk fraseologi. På den anden side er der den »kautskyanske« forvanskning af marxismen, som er langt mere raffineret. »Teoretisk« benægtes det hverken, at staten er et organ for et klasseherredømme, eller at klasse modsætningerne er uforsonlige. Men man undlader at tage hensyn til følgende, eller man tilslører det: hvis staten er et produkt af klasse modsætningernes uforsonlighed, hvis den er en magt, der står over samfundet og »mere og mere fjerner sig fra det«, så er det klart, at den underkuede classes befrielse er umulig ikke alene uden revolution med magt, men også uden tilintetgørelse af det statsapparat, som den herskende klasse har skabt, og i hvilket denne »fjerner sig« kommer til udtryk. Denne konklusion, der teoretisk er selvindlysende, har Marx, hvad vi vil få at se nedenfor, draget med den største bestemthed på grundlag af en konkret historisk analyse af revolutionens opgaver. Og netop denne konklusion har Kautsky — vi vil udførligt påvise dette i den videre fremstilling — . . . »glemt« og forvansket.

Fra »Staten og revolutionen« (august-september 1917)

Enhver klassekamp er en politisk kamp. Det er velkendt, at opportunisterne, slaverne af liberale ideer, misforstod Marx' dybsindige ord og forsøgte at misfortolke dem. Blandt opportunisterne

fandtes også »økonomisterne«, likvidatorernes ældre brødre, i intime sammenslutninger. »Økonomisterne« mente, at ethvert sammenstød mellem klasser var en politisk kamp. De så derfor kampen for en lønstigning på 5 kopek per rubel som en »klassekamp« og foretrak ikke at se noget politisk i den højere, mere udviklede nationale klassekamp. »Økonomisterne« anerkendte således den rudimentære klassekamp, men ikke klassekampen i dens udviklede form. Med andre ord anerkendte »økonomisterne« kun det i klassekampen, som var mest acceptabelt set fra det liberale borgerskabs synspunkt, men nægtede at gå ud over de liberale, nægtede at anerkende klassekampen i højere forstand, som var uacceptabel for de liberale. »Økonomisterne« blev således gradvist liberale arbejderpolitikere. Dermed afviste de også den marxistiske opfattelse af revolutionær klassekamp.

Og videre. Det er ikke nok at sige, at klassekampen kun er reel, konsekvent og udviklet, når den omfatter det politiske område. Også i politik er det muligt at begrænse sig til uvæsentlige detaljer, men det er også muligt at gå dybere, at trænge ind i dens sande essens. Marxismen anerkender kun klassekampen som fuldt udviklet og »national«, når den ikke kun omfatter politik, men også, i politik, dens mest essentielle element - statsmagtens struktur. Omvendt, når arbejderbevægelsen er vokset i styrke, tør liberale ikke længere benægte klassekampen. Men de forsøger at begrænse, trimme og lemlæste begrebet klassekamp. Liberalismen er parat til at anerkende klassekamp i den politiske sfære på betingelse af, at den ikke omfatter statsmagtens struktur. Det er ikke svært at forstå, hvilke af borgerskabets klasseinteresser, der producerer denne liberale forvrængning af begrebet klassekamp.

Fra »Hvordan liberalisme og marxisme opfatter klassekampen« (udgivet i »Proveshchenya« nr. 5, maj 1913)*

Det væsentlige i Marx' lære er klassekampen. Det siger og skriver man meget ofte. Men det er urigtigt. Og af denne urigtighed følger atter og atter en opportunistisk forvanskning af marxismen, en forfalskning, der gør den antagelig for bourgeoisiet. For læren om klassekampen stammer *ikke* fra Marx, men er *før* ham blevet skabt af bourgeoisiet, og den er, taget i almindelighed, *antagelig* for bourgeoisiet. Den, der *kun* anerkender klassekampen, er endnu ikke marxist, han kan godt være blevet stående inden for den borgerlige tænkning og den borgerlige politiks grænser. At indskrænke marxismen til læren om klassekampen er det samme som at beskære marxismen, at forvanske den, at reducere den til det, bourgeoisiet kan godkende. Marxist er kun den, der *udvider* anerkendelsen af klassekampen til anerkendelse af *proletariatets diktatur*. Heri består den dybeste forskel mellem marxisten og den almindelige små- (og også stor-)borger. Det er det, der må være prøvestenen på en virkelig forståelse og anerkendelse af marxismen. Derfor er der ikke noget mærkeligt i, at da Europas historie i praksis bragte det givne spørgsmål ind på livet af arbejderklassen, afsløredes ikke alene alle reformister og opportuniste, men også alle »kautskyanere« (folk, der vakler mellem reformisme og marxisme) som sørgelige filistre og småborgerlige demokrater, der afviser proletariatets diktatur. Kautskys pjeces Proletariatets Diktatur, der udkom i august 1918, dvs. længe efter første oplag af nærværende bog, er et mønster på spidsborgerlig forvanskning af marxismen og nederdrægtig fornægtelse af den i praksis, samtidig med at man hyklerisk anerkender marxismen i ord (se min pjeces Den Proletariske Revolution og Renegaten Kautsky, (Petrograd og Moskva 1918)). Den moderne opportuniste, først og fremmest repræsenteret af den tidligere marxist K. Kautsky, falder helt ind under Marx' anførte karakteristik af den borgerlige indstilling, idet denne opportuniste indskrænker det område, hvor man anerkender klassekampen, til de borgerlige forhold. (Og inden for dette område, inden for disse

grænser, vil ikke én eneste dannet liberal nægte at anerkende klassekampen »i princippet«! Opportunismen fører netop ikke anerkendelsen af klassekampen igennem til det væsentligste, til overgangsperioden fra kapitalisme til kommunisme, til den periode, da bourgeoisiet styrtes og fuldstændig tilintetgøres. I virkeligheden er denne periode uundgåeligt en periode med usædvanlig forbitret klassekamp, med hidtil uset skarpe former for denne kamp, altså må også staten i denne periode uundgåeligt være demokratisk på en ny måde (for proletarerne og overhovedet for de besiddelsesløse) og diktatorisk på en ny måde (mod bourgeoisiet).

Fra »Staten og revolutionen« (august-september 1917)

Det forræderi mod socialismen, som flertallet af lederne af Anden Internationale (1889-1914) har praktiseret, betyder denne Internationales ideologiske sammenbrud. Hovedårsagen til dette sammenbrud er den nuværende udbredelse af småborgerlig opportunisme i dens rækker, hvis borgerlige natur og fare længe er blevet påpeget af proletariatets bedste repræsentanter. Opportunisterne har, ved at afvise den socialistiske revolution og sætte borgerlig reformisme i stedet, afvist klassekampen og dens transformation, nødvendig på visse tidspunkter, til en borgerkrig, og har i stedet prædiker samarbejde mellem klasserne, under dække af patriotisme og forsvar af fædrelandet, ignorerede eller benægtede socialismens sandhed, som allerede blev påpeget i »Det Kommunistiske Manifest«, at arbejderne ikke har noget fædreland, forberedte sammenbruddet af Anden Internationale. I kampen mod militarismen begrænsede de sig til et sentimentalt, filistrøst standpunkt i stedet for at anerkende nødvendigheden af den revolutionære krig for proletarerne i alle lande mod bourgeoisiet i alle lande; de gjorde nødvendigheden af at udnytte den borgerlige parlamentarisme og den borgerlige legalitet til en fetich af denne legalitet og glemte de ulovlige former for organisering og agitation, som var obligatoriske i kriseperioden.

Fra »Tesar om krigen« (5-6 september 1914)*

Det ville være helt forkert at antage, at vi for at kæmpe direkte for en socialistisk revolution skal eller kan droppe kampen for reformer. Ikke det mindste. Vi kan ikke vide, hvor hurtigt det vil lykkes, hvor hurtigt de objektive betingelser vil tillade revolutionen at bryde ud. Enhver forbedring, enhver reel forbedring af massernes situation, hvad enten den er økonomisk eller politisk, må vi støtte. Forskellen mellem os og reformisterne (dvs. i Schweiz grütliaerne) vil ikke være, at vi er imod reformerne, og de er for dem. Slet ikke. De begrænser sig til reformer og degraderer derved sig selv, for at bruge et rammende udtryk fra en (sjælden!) revolutionær bidragsyder til »Schwz. Metallarbeiter-Zeitung« (nr. 40), til blot »kapitalismens sygeplejesker«. Vi siger til arbejderne: Stem for proportional repræsentation og lignende, men begræns ikke jeres aktivitet til dette, men sæt den systematiske udbredelse af ideen om øjeblikkelig socialistisk revolution på den første plan, forbered jer selv på dette, organiser en tilsvarende grundig ændring af hele partiet på hele linjen. Man er meget ofte tvunget af forholdene i et borgerligt demokrati til at tage stilling til en masse små og mindste reformer, men man må forstå eller lære at tage stilling til reformerne på en sådan måde, at vi - for at udtrykke sagen lidt mekanisk, men drastisk - i hver halvtimes tale taler i 5 minutter om reformerne, 25 om den kommende revolution.

Fra »Principper for det militære spørgsmål« (december 1916)*

DET BORGERLIGE DEMOKRATI FORHERLIGES SLAVISK; MAN FORSØGER FORGÆVES AT VINDE FLERTALLET GENNEM ALMINDELIG VALGRET OG DERVED FÅ STATSMAGTEN

Opportunisterne, inklusive kautskyanerne, »lærer« folket, i hån mod Marx' doktrin, at proletariatet først skal erobre flertallet gennem almindelig valgret, derefter, på basis af dette flertal, opnå statsmagt, og først derefter, på dette grundlag af »konsekvent« (nogle siger »rent«) demokrati, etablere socialisme.

Men vi siger, på baggrund af Marx' lære og erfaringerne fra den russiske revolution:

Proletariatet må først vælte borgerskabet og gribe statsmagten. Derefter må det bruge denne statsmagt, dvs. proletariatets diktatur, som et instrument for sin klasse for at vinde sympati hos massen af det arbejdende folk.

Fra »Valget til den konstituerende forsamling og proletariatets diktatur« (december 1919)*

Forræderne, tåberne og pedanterne i Anden Internationale har aldrig været i stand til at forstå denne dialektik: at proletariatet ikke kan sejre uden at vinde flertallet af befolkningen. Men at begrænse en sådan erobring til at opnå et flertal af stemmerne ved valgene under borgerskabets styre, eller at gøre den betinget af dette alene, viser uforbederlig snæversynethed eller decideret direkte bedrageri mod arbejderne. For at vinde flertallet af befolkningen må proletariatet først og fremmest omstyrte borgerskabet og erobre statsmagten; dernæst må det indføre sovjetmagten og derved smadre det gamle statsapparat til ruiner og dermed øjeblikkeligt underminere borgerskabets og de småborgerlige pagtmageres herredømme, autoritet og indflydelse blandt de ikke-proletariske arbejdende masser.

Fra »Valget til den konstituerende forsamling og proletariatets diktatur« (december 1919)*

De fleste socialistiske førere i Europa, såvel de socialchauvinistisk som de kautskyanisk orienterede, er i den grad forsumpet i rent spidsborgerlige fordomme, fremelsket af årtiers relativt »fredelig« kapitalisme og borgerlig parlamentarisme, at de ikke evner at forstå sovjetmagten og proletariatets diktatur. Proletariatet er ikke i stand til at opfylde sin verdenshistoriske befrielsesmission, hvis det ikke fjerner disse førere fra sin vej og kaster dem ud. Disse folk troede, helt eller halvt, på de borgerlige løgne om sovjetmagten i Rusland og forstod ikke at skelne indholdet i det nye, proletariske demokrati, et demokrati for de arbejdende, et socialistisk demokrati inkarneret i sovjetmagten, fra det borgerlige demokrati, som de underdanigt tilbeder og kalder »rent demokrati« eller »demokrati« slet og ret.

Disse forblindede mennesker, der er sløvet af borgerlige fordomme, har ikke forstået den verdenshistoriske omvæltning fra borgerligt til proletarisk demokrati, fra borgerligt til proletarisk diktatur. De sammenblander visse specielle træk i den russiske sovjetmagt, i den russiske histories udvikling, med sovjetmagten som international foreteelse.

Fra »Hilsen til de ungarske arbejdere« (udgivet i »Pravda« nr. 115, 29. maj 1919)

Manglende tillid til masserne, frygt for deres initiativ, frygt for deres selvstændighed, skælvende angst for deres revolutionære energi i stedet for alsidig, selvforbyggende støtte til den, det er på

disse punkter først og fremmest de socialrevolutionære og mensjevnikiske førere har forsyndet sig. Her er en af de dybeste rødder til deres ubeslutsomhed, deres svingninger, deres endeløse og endeløst ufrugtbare forsøg på at hælde ny vin på det gamle, bureaukratiske statsapparats gamle flasker.

Fra »Et af revolutionens centrale spørgsmål« (udgivet i »Rabochi Put« nr. 10, 27. september 1917)*

DEN FREDELIGE OVERGANG TIL SOCIALISME GENNEM REFORMER SØGES FORGÆVES, REVOLUTIONÆR VOLD BENÆGTES SOM ET VÆSENTLIGT KENDETEGN VED PROLETARIATETS DIKTATUR

Og nu fortæller disse mennesker os, at »socialisme betyder forøgelse af produktiviteten«. I har læst bøger, mine herrer, I har også skrevet bøger, og I har ikke forstået noget af det, der står i bøgerne.

Ud fra det synspunkt, at et kapitalistisk samfund fredeligt ville overgå til socialisme i fredstid, ville der naturligvis ikke være nogen mere presserende opgave end at øge produktiviteten. Man behøver blot at tilføje det lille ord »hvis«. Hvis socialismen blev født lige så fredeligt, som de herrer kapitalister dog ikke tillod den at blive født. Der manglede et eller andet. Selv hvis der ikke havde været krig, ville de herrer kapitalister stadig have gjort alt, hvad der stod i deres magt, for at forhindre en sådan fredelig udvikling. Store revolutioner, selv når de begyndte fredeligt, som den store franske revolution, endte i bitre krige startet af det kontrarevolutionære borgerskab. Det vil ikke være anderledes, hvis vi ser på dette spørgsmål ud fra klassekampens synspunkt og ikke ud fra det spidsborgerlige vrøvl om frihed, lighed, arbejderdemokrati og flertallets vilje, eller ud fra det slappe spidsborgerlige vrøvl, som mensjevnikerne, de socialrevolutionære og alle disse »demokrater« nu underholder os med. Der kan ikke være nogen fredelig udvikling mod socialisme.

Fra »Den første alrussiske kongres om undervisning: Tale om folkebedrageriet under parolerne frihed og lighed« (19. maj 1919)*

I den konkrete situation, som den er blevet skabt i hele verden og især i de mest avancerede, magtfulde, oplyste og frie kapitalistiske lande af militarisme og imperialismen, af undertrykkelsen af kolonierne og de svage lande, af den imperialistiske verdensslagtning og »freden« i Versailles, enhver tanke om en fredelig underordning af kapitalisterne under flertallet af de udbyttedes vilje, om en fredelig overgang til socialisme ved hjælp af reformer, er ikke kun et bevis på ekstrem spidsborgerlig afstumpethed, men også et direkte forræderi mod arbejderne, en hvidvaskning af det kapitalistiske lønslaveri, en fortielse af sandheden. Denne sandhed består i, at borgerskabet, hvor oplyst og demokratisk det end måtte være, i dag ikke længere viger tilbage for svindel og kriminalitet, for nedslagtningen af millioner af arbejdere og bønder for at opretholde den private ejendomsret til produktionsmidlerne. Kun den voldelige omstyrtelse af borgerskabet, konfiskationen af dets ejendom, ødelæggelsen af hele det borgerlige statsapparat fra bund til top, det parlamentariske, retslige, militære, bureaukratiske, administrative, kommunale apparat osv., til og med den fuldstændige udvisning eller internering af de farligste og mest hårdnakkede udbyttede, deres strenge overvågning med det formål at bekæmpe de uundgåelige forsøg på at gøre modstand

og genindføre kapitalistisk slaveri - kun sådanne foranstaltninger er i stand til at sikre den faktiske underkastelse af hele udbytterklassen.

Fra »Tæser om hovedopgaverne for Kommunistisk Internationales II. kongres« (4. juli 1920)*

Vi har allerede ovenfor sagt og vil i det følgende mere udførligt vise, at Marx' og Engels' lære om uundgæeligheden af en revolution med magt tager sigte på den borgerlige stat. Denne kan ikke afløses af den proletariske stat (proletariatets diktatur) ved en »bortdøen«, men — det er den almindelige regel — kun ved en revolution med magt. Den lovsang, som Engels synger over revolutionen med magt, og som nøje svarer til Marx' mangfoldige erklæringer (lad os huske på slutningen af Filosofiens Elendighed og Det Kommunistiske Manifest, med den stolte, åbne erklæring om uundgæeligheden af en revolution med magt, lad os huske på kritikken af Gotha-programmet fra 1875, næsten 30 år senere, hvor Marx uden skånsel gennemhegler dette programs opportuniste) — denne lovsang er absolut ikke noget »sværmeri«, absolut ingen deklamation, ingen polemisk flothed. Nødvendigheden af systematisk at opdrage masserne til at se sådan og netop sådan på revolution med magt ligger til grund for hele Marx' og Engels' lære. Det forræderi, som den nu herskende socialchauvinistiske og kautskyanske strømning har begået mod deres lære, kommer særlig plastisk til udtryk i, at begge retninger i lige grad har glemt en sådan propaganda, en sådan agitation.

Fra »Staten og revolutionen« (august-september 1917)

Under alle omstændigheder er vi overbeviste om, at erfaringerne fra revolutionen og kontrarevolutionen i Rusland har bekræftet rigtigheden af vores partis kamp mod terrorisme som taktik i mere end tyve år. Men det må ikke glemmes, at denne kamp blev ført i tæt forbindelse med den nådesløse kamp mod opportunisten, som var tilbøjelig til at afvise enhver brug af vold fra den undertrykte klasses side mod dens undertrykkere. Vi har altid været for brugen af vold, både i massekampene og i forbindelse med disse kampe.

Fra »Tale på partikongressen for det socialdemokratiske parti i Schweiz« (4. november 1916)*

»Historikeren« Kautsky forfalsker historien så skamløst, at han »glemmer« det fundamentale: den førmonopolistiske kapitalisme hvis højdepunkt faldt netop i 1870'erne – udmærkede sig i kraft af sine grundlæggende økonomiske egenskaber, som trådte særlig typisk frem i England og Amerika, ved relativt stor freds- og frihedskærlighed. Mens imperialismen, dvs. den monopolistiske kapitalisme, der først er modnet fuldt ud i det 20. århundrede, ifølge sine grundlæggende økonomiske egenskaber udmærker sig ved minimal freds- og frihedskærlighed og maksimal udvikling af militærvæsenet overalt. At »overse« dette, når man overvejer, hvorvidt en fredelig eller voldelig omvæltning er typisk eller sandsynlig, er ensbetydende med at degradere sig selv til en ganske ordinær lakaj for bourgeoisiet.

Fra »Den proletariske revolution og renegaten Kautsky« (oktober – november 1918)

På uovertruffen vis har Otto Bauer fremlagt hele essensen af verdensopportunisten i én enkelt sætning, og hvis det var os, der bestemte i Wien, så skulle vi rejse ham et monument, mens han endnu lever. Voldsanvendelse i klassekampen i de moderne demokratier ville – citat O. Bauer – være »vold mod sociale magtfaktorer«.

I finder velsagtens, at det lyder underligt og uforståeligt? Her har I et skoleeksempel på, hvad man har lavet marxismen om til, hvilken plathed og hvilket forsvar for udbytterne man kan lave selve den revolutionære teori om til. Blot man har den tyske variant af spidsborgerlighed, har man straks en »teori« gående ud på, at »de sociale magtfaktorer« er: antal, organisation, placering i produktions- og fordelingsprocessen, aktivitet og uddannelse. Hvis daglejerer på landet og arbejderer i byen øver revolutionær vold mod godsejerer og kapitalisten, er det aldeles ikke proletarietets diktatur, det er aldeles ikke vold mod folkets udbyttere og undertrykkere. Slet ikke. Det er »vold mod sociale magtfaktorer«.

Måske lød mit eksempel lidt humoristisk. Men den moderne opportunistes natur er nu engang sådan, at dens bekæmpelse af bolsjevismen går over i det humoristiske. For Europa og Amerika er det den nyttigste, den mest aktuelle sag at inddrage arbejderklassen og alle dens tænkende medlemmer i kampen mellem den internationale mensjevisme (folk som MacDonald, O. Bauer o.a.) og bolsjevismen.

Fra »Kommunistisk Internationales II. kongres: Tale om den internationale situation og Kommunistisk Internationales hovedopgaver« (19. juli 1920)*

I definitionen af diktaturet har Kautsky af al magt stræbt efter at skjule for læseren, hvad der er dette begrebs hovedkendetegn, nemlig den revolutionære *magtanvendelse*. Men nu slap sandheden frem: det drejer sig om modsætningen mellem *en omvæltning ad fredelig vej og en med magt*.

Her ligger hunden begravet. Alle disse kneb, spidsfindigheder og bedrageriske falsknerier behøvede Kautsky for at kunne *snakke sig fra revolution med magt*, dække over sin afstandtagen fra den, sin overgang til *liberalistisk* arbejderpolitik, dvs. overgang til bourgeoisiets side. Her ligger hunden begravet.

Fra »Den proletariske revolution og renegaten Kautsky« (oktober – november 1918)

Historien lærer os, at ikke én undertrykt klasse nogen sinde er kommet til magten og ej heller kunne komme det uden at gennemgå en periode med diktatur, dvs. erobre den politiske magt og med vold undertrykke den til det yderste desperate og til det yderste rasende modstand, udbytterne altid har gjort uden at vige tilbage for nogen forbrydelse. Bourgeoisiet, hvis herredømme nu forsvares af socialister, der går imod »diktatur slet og ret« og lovsynger »demokrati slet og ret«, vandt magten i de fremskredne lande for en pris af flere opstande, borgerkrige og voldelig undertrykkelse af konger, feudalherrer og slaveholdere og disses forsøg på at generobre magten. Disse borgerlige revolutioners og dette borgerlige diktaturs klassekarakter har socialister verden over tusinder og millioner af gange forklaret folket i bøger, pjecer, kongresresolutioner og agitationstaler. Det aktuelle forsvar af borgerligt demokrati, der foregår under foregivende af, at det repræsenterer »demokratiet slet og ret«, og den aktuelle hyl og skrigen mod proletarietets diktatur under foregivende af, at det repræsenterer »diktaturet slet og ret«, er derfor et direkte forræderi mod socialismen. Det er en faktisk overgang på bourgeoisiets side, en afvisning af proletarietets ret til sin egen proletariske revolution og et forsvar af borgerlig reformisme netop på et tidspunkt, hvor borgerlig reformisme har lidt skibbrud overalt i verden, og hvor krigen har skabt en revolutionær situation.

Fra »Kommunistisk Internationales første kongres: Teser og oplæg om det borgerlige demokrati og proletarietets diktatur« (4. marts 1919)*

DIREKTE OVERGANG TIL DEN BORGERLIGE POLITIK; KOLONIKRIGE OG GRUSOMHEDER RETFÆRDIGGØRES

Det er ikke første gang, at kolonispørgsmålet optager de internationale kongresser. Indtil nu har deres resolutioner altid bestået af en ubetinget fordømmelse af den borgerlige kolonipolitik som en plyndrings- og voldspolitik. Denne gang var sammensætningen af kongressens tilsvarende kommission imidlertid sådan, at opportunistiske elementer, med hollænderen van Kol i spidsen, fik overtaget. I resolutionsudkastet blev der indføjet en sætning om, at kongressen ikke principielt afviste nogen kolonipolitik, der kunne have en civiliserende effekt under et socialistisk regime. Mindretallet i kommissionen (den tyske Ledebour, de polske og russiske socialdemokrater og mange andre) protesterede kraftigt imod denne idé. Spørgsmålet blev forelagt kongressen til afgørelse, og den kvantitative forskel mellem de to strømningers kræfter viste sig at være så lille, at kampen blussede op med en hidtil uset lidenskab. Opportunisterne samledes omkring van Kol. På vegne af flertallet i den tyske delegation talte Bernstein og David for anerkendelse af den »socialistiske kolonipolitik« og skældte ud på de radikale for deres ufrugtbare negative holdning, for deres manglende forståelse for vigtigheden af reformer, for fraværet af et praktisk koloniprogram, etc. De blev besvaret af bl.a. Kautsky, som følte sig nødsaget til at bede kongressen om at tale imod flertallet i den tyske delegation. De blev bl.a. besvaret af Kautsky, som følte sig nødsaget til at bede kongressen om at tale imod flertallet i den tyske delegation. Han påpegede med rette, at det ikke kunne komme på tale at afvise kampen for reformer; der udtrykkeligt stod i andre dele af resolutionen, som ikke havde givet nogen anledning til diskussion, blev dette fastslået med al sikkerhed. Det er et spørgsmål om, hvorvidt vi skal give indrømmelser til det nuværende borgerlige regime af plyndring og vold. Den nuværende kolonipolitik skulle diskuteres på kongressen, men denne politik var baseret på den direkte underkastelse af de primitive befolkninger. Borgerskabet indførte faktisk slaveri i kolonierne, udsatte de indfødte for uhyrlig mishandling og voldtægt, »civiliserede« dem ved at sprede spiritus og syfilis. Og i lyset af denne situation taler socialister i snørklede vendinger om muligheden for en principiel anerkendelse af kolonipolitikken! Det ville betyde en direkte overgang til det borgerlige standpunkt. Det ville betyde et afgørende skridt i retning af proletariats underordning under den borgerlige ideologi, under den borgerlige imperialisme, som i dag stikker hovedet frem med særlig stolthed.

Fra »Den internationale socialistiske kongres i Stuttgart« (slutningen af august til begyndelsen af september 1907)*

I kolonispørgsmålet danner der sig et opportunistisk flertal i Kommissionen, og følgende skandaløse sætning blev skrevet i Udkast til resolution indsat: »Kongressen afviser ikke principielt og for altid enhver kolonipolitik, som kan have en civiliserende effekt under et socialistisk regime.« I virkeligheden betød dette forslag en direkte overgang til den borgerlige politik og det borgerlige syn, der retfærdiggør kolonikrige og grusomheder.

Fra »Den internationale socialistiske kongres i Stuttgart«. (Fra slutningen af august til begyndelsen af september 1907)*

HVIS ARBEJDERNES REVOLUTIONÆRE KLASSEKAMP MOD KAPITALEN FORSVINDER FRA ARGUMENTATIONEN, FORSVINDER INTERNATIONALISMEN

Hvis en tysker under Wilhelm eller en franskmænd under Clemenceau siger: Jeg har som socialist ret og pligt til at forsvare fædrelandet, hvis fjenden er trængt ind i mit land, så er det ikke en socialist, ikke en internationalist, ikke en revolutionær proletar, der ræsonnerer, men en *spidsborger og nationalist*. For i dette ræsonnement forsvinder arbejderens revolutionære klassekamp mod kapitalen, i det forsvinder vurderingen af krigen *som en helhed* ud fra verdensbourgeoisets og verdensproletariatets synspunkt, dvs. at internationalismen forsvinder, og tilbage bliver en ynkelig, forkrøblet nationalisme. Man krænker mit land, mere interesserer mig ikke – det er hvad der ligger i dette ræsonnement, her har vi den spidsborgerligt indsnævrede nationalisme. Det er ganske, som hvis en eller anden i forhold til individuel vold, mod en enkelt person, ræsonnerede: Socialismen er imod vold, derfor vil jeg hellere begå forræderi end sidde i fængsel.

Den franskmænd, tysker eller italiener, som siger: Socialismen er imod magtanvendelse over for nationer, *derfor* forsvaret jeg mig, når fjenden er trængt ind i mit land – *forråder* socialismen og internationalismen. For et sådant menneske *ser kun* sit eget »land«, han sætter »sit eget« ... *bourgeois* over alt andet, uden at tænke på *internationale sammenhænge*, som gør krigen imperialistisk og gør *hans bourgeois* til et led i den imperialistiske udplyndrings kæde.

Alle spidsborgere og alle sløve og uoplyste bønder ræsonnerer som renegaterne – kautskyanere, longuetister, Turati og co.: Fjenden står i landet, alt andet kommer ikke mig ved.

Fra »Den proletariske revolution og renegaten Kautsky«
(oktober - november 1918)

At anerkende internationalismen i ord, mens man i praksis, i al propaganda, agitation og praktisk arbejde forfalsker den med spidsborgerlig nationalisme og pacifisme, er noget ganske sædvanligt, ikke blot blandt II. Internationales partier, men også blandt dem, der er trådt ud af denne Internationale, ja, ofte endda blandt dem, der nu kalder sig kommunistiske. Kampen mod dette onde, mod de mest indgroede, småborgerligt nationale fordomme, rykker des mere i forgrunden, jo mere dagsaktuelt det bliver at forvandle proletariatets diktatur fra et nationalt diktatur (som altså kun består i et enkelt land og ikke kan bestemme verdenspolitikken) til et internationalt (dvs. proletariatets diktatur i hvert fald i nogle fremskredne lande, således at det kan øve afgørende indflydelse på hele verdenspolitikken). Den småborgerlige nationalisme kalder det for internationalisme af anerkende nationernes ligeberettigelse og intet mere, og (rent bortset fra en sådan anerkendelses rent formelle karakter) den rører således ikke ved den nationale egoisme, mens den proletariske internationalisme for det første forlanger, at de interesser, der knytter sig til den proletariske kamp i et enkelt land, skal underordnes de interesser, der knytter sig til kampen i verdensmålestok; for det andet forlanger den, at de nationer, der har hidført sejren over bourgeoisiet, skal have evne og vilje til at bringe de største nationale ofre for at styrte den internationale kapital.

I de allerede fuldstændig kapitalistiske stater, hvor der findes arbejderpartier, som virkelig er proletariatets fortrop, er kampen mod de opportunistiske og spidsborgerlige pacifistiske forvanskninger af internationalismens begreb og politik altså den første og vigtigste opgave.

Fra »Udkast til teser om det nationale og koloniale spørgsmål« (udgivet i juli 1920)

III. REVISIONISMEN AFSPEJLER BORGERLIG INDFLYDELSE I ARBEJDERBEVÆGELSEN

REVISIONISMEN ER ET PRODUKT AF ARBEJDERBEVÆGELSENS »FREDELIGE« UDVIKLINGSEPOKE

De grundlæggende taktiske divergenser i vor tids arbejderbevægelse i Europa og Amerika kommer til udtryk i kampen mod de to store retninger, der afviger fra marxismen, som praktisk taget er blevet den herskende teori i denne bevægelse. Disse to retninger er revisionismen (opportunisten, reformismen) og anarkismen (anarko-syndikalismen, anarko-socialismen). Begge disse afvigelser fra den i arbejderbevægelsen herskende marxistiske teori og marxistiske taktik har i løbet af massearbejderbevægelsens mere end et halvt århundrede lange historie kunnet iagttages i forskellige former og med forskellige nuancer i alle civiliserede lande.

Allerede denne ene kendsgerning viser, at disse afvigelser hverken kan forklares som tilfældigheder eller som enkelte personers eller grupperes fejltagelser, ja, end ikke som nationale særegenheders eller traditioners osv. indflydelse. Der må være dybtliggende årsager i alle kapitalistiske landes økonomiske system og udviklingskarakter, som hele tiden fremkalder disse afvigelser.

Fra »Divergenser i den europæiske arbejderbevægelse«
(udgivet i tidsskriftet »Zvezda«, nr. 1, 16. december
1910)

De seneste begivenheder har netop vist, at på den ene side var de objektive betingelser for imperialistisk krig (dvs. svarende til kapitalismens højeste, sidste stadium) modnet, og at på den anden side havde årtierne med den såkaldte fredelige epoke i alle Europas lande akkumuleret en enorm masse af småborgerligt, opportunistisk møg i de socialistiske partier. I omkring femten år, siden den berømte »Bernstein-iade« i Tyskland - og i mange lande endnu tidligere - har problemet med dette opportunistiske, fremmede element i de proletariske partier været på dagsordenen, og der er næppe en bemærkelsesværdig marxist, der ikke gentagne gange og ved forskellige lejligheder har erkendt, at opportunisterne faktisk er et ikke-proletarisk element, der er fjendtligt indstillet over for den socialistiske revolution. Der er ingen tvivl om dette sociale elements særligt hurtige vækst i de senere år: det er embedsmænd i de lovlige arbejderforeninger, parlamentarikere og andre intellektuelle, der har fundet en behagelig og rolig plads i den lovlige massebevægelse, visse lag af de bedst betalte arbejdere, småansatte osv. osv. Krigen har tydeligt vist, at i krisetider (og imperialismens epoke er uundgåeligt en epoke med kriser af enhver art) hopper et stort antal opportuniste, støttet og til dels direkte styret af borgerskabet (dette er særdeles vigtigt!), over på borgerskabets side, forråder socialismen, skader arbejdernes sag og ødelægger den. I enhver krise vil borgerskabet altid støtte opportunisterne og undertrykke den revolutionære del af proletariatet, uden at stoppe for noget, med de mest ulovlige, grusomme militære foranstaltninger. Opportunisterne er borgerlige fjender af den proletariske revolution, som i fredstider forskanser sig i arbejderpartierne og udfører deres borgerlige arbejde i det skjulte, men som i krisetider *øjeblikkeligt* viser sig at være åbne allierede for hele det forenede borgerskab - fra det konservative til det mest radikale og demokratiske, fra det frisindede til det religiøse og klerikale. De, der endnu

ikke har forstået denne sandhed efter de begivenheder, vi er vidne til, bedrager håbløst sig selv og arbejderne. Tilfælde af personlig afvigelse er uundgåelige, men vi må ikke glemme, at de kun får betydning gennem tilstedeværelsen af et *lag* og en *strømning* af småborgerlige opportuniste. Socialchauvinisterne Hyndmann, Vandervelde, Guesde, Plekhanov og Kautsky ville slet ikke have nogen betydning, hvis ikke deres karakterløse og intetsigende taler til forsvar for den borgerlige patriotisme blev taget op af hele opportunistiske lag i samfundet og af store dele af de borgerlige aviser og borgerlige politikere.

Fra »Hvad bliver det næste?« (Offentliggjort i »Sozial-Demokrat« nr. 36, 9. januar 1915)*

Anden Internationales sammenbrud er den socialistiske opportunistes sammenbrud. Sidstnævnte voksede som et produkt af den tidligere »fredelige« epoke i arbejderbevægelsens udvikling. Denne epoke lærte arbejderklassen at bruge så vigtige kampmidler som udnyttelsen af parlamentarismen og alle juridiske muligheder, skabelsen af økonomiske og politiske masseorganisationer, skabelsen af en udbredt arbejderpresse osv. På den anden side skabte denne epoke en tendens til at benægte klassekampen og prædike social fred, til at benægte den socialistiske revolution, til principielt at afvise illegale organisationer, til at bekræfte borgerlig patriotisme osv. Visse lag af arbejderklassen (bureaukratiet i arbejderbevægelsen og arbejderaristokratiet, for hvem en lille del af profitten kom fra udnyttelsen af kolonierne og fra deres »fædrelands« privilegerede position på verdensmarkedet), såvel som de småborgerlige medløbere i de socialistiske partier, var den vigtigste sociale støtte for disse tendenser og bærere af borgerlig indflydelse på proletariatet.

Fra »Konferencen af R.S.D.A.P.'s udlandssektion: Konferencens resolutioner« (før den 19. februar 1915)*

ARBEJDERARISTOKRATIETS LAG ER REVISIONISMENS BOLVÆRK

Her er det, vi må rejse spørgsmålet om, hvordan disse retningers stabilitet i Europa kan forklares, og hvorfor opportunisten i Vesteuropa er stærkere end her hos os. Svaret er, at de fremskredne lande har skabt og stadig skaber deres kultur i kraft af muligheden for at leve på en milliard undertrykte menneskers bekostning. Svaret er, at kapitalisterne i disse lande indkasserer meget ud over det, de opnår i profit ved at plyndre deres eget lands arbejdere.

Før krigen blev de tre rigeste lande, England, Frankrig og Tyskland, anslået til at have indtægter på 8-10 milliarder franc alene fra kapitaleksporten til udlandet, øvrige indtægter ikke medregnet.

Det er klart, at man af dette pæne beløb kan spendere f.eks. en halv milliard på almisser og alskens bestikkelse til arbejderlederne, til arbejderaristokratiet. Det hele munder nemlig ud i bestikkelse. Og det gøres på tusinder af måder: ved at højne kulturen i de største centre, oprette lærestudier, skabe tusindvis af gode stillinger til kooperationsledere, fagforeningsledere og parlamentsledere. Dette forekommer overalt, hvor der findes moderne, civiliserede kapitalistiske relationer. Og disse milliardbeløb i ekstraprofitter udgør det økonomiske grundlag, som opportunisten i arbejderbevægelsen hviler på.

Fra »Kommunistisk Internationales II. kongres: Tale om den internationale situation og Kommunistisk Internationales hovedopgaver« (19. juli 1920)*

En af hovedårsagerne til, at den revolutionære arbejderbevægelse i de udviklede kapitalistiske lande kompliceres, er, at kapitalen her, takket være koloniherrredømmet og finanskapitalens ekstraprofitter osv., har formået at danne et relativt bredt og solidt lag af arbejderaristokratiet, som er et lille mindretal. Det nyder godt af bedre lønforhold og er mest gennemsyret af en ånd af laugsmæssig snæversynethed, småborgerlige og imperialistiske fordomme. Dette er det virkelige sociale »bolværk« for Anden Internationale, for reformisterne og »centristerne«, og på nuværende tidspunkt kan det meget vel være borgerskabets vigtigste sociale bolværk.

Fra »Tesar om hovedopgaverne for Kommunistisk Internationales anden kongres« (4. juli 1920)*

Men i virkeligheden betyder opportunisternes formelle tilhørsforhold til arbejderpartierne på ingen måde at det faktum, at de - objektivt set - er en politisk del af borgerskabet, formidlere af dets indflydelse, dets agenter i arbejderbevægelsen.

Fra »II. Internationales sammenbrud« (skrevet i anden halvdel af maj og første halvdel af juni 1915)*

DEN BORGERLIGE TAKTIKS ZIGZAG-STIER HAR RESULTERET I EN STYRKELSE AF REVISIONISMEN I ARBEJDERBEVÆGELSEN

Til slut – en yderst vigtig årsag til divergenser mellem deltagere i arbejderbevægelsen er ændringerne i den taktik, som benyttes af de herskende klasser i almindelighed og af bourgeoisiet i særdeleshed. Hvis bourgeoisiets taktik altid var ens i formen eller i det mindste altid ensartet, så ville arbejderklassen hurtigt få lært sig at svare igen med en lige så ens eller ensartet taktik. Bourgeoisiet i alle lande udarbejder uvægerligt i praksis to systemer at regere med, to metoder at kæmpe for sine interesser og at hævde sit herredømme med; snart afløser disse to metoder hinanden, snart bruges de samtidigt i forskellige kombinationer. Det er for det første den metode, der benytter magt, afviser enhver indrømmelse til arbejderbevægelsen, støtter alle gamle og udlevede institutioner og uforsonligt afviser reformer. Dét er indholdet i den konservative politik, der i Vesteuropa i stadig højere grad går over fra at være de jordbesiddende klassers politik til at blive en variant i bourgeoisiets generelle politik. Den anden metode er »liberalismen«, skridt i retning af større politiske rettigheder, i retning af reformer, indrømmelser osv.

Bourgeoisiet skifter fra den ene metode til den anden, ikke på grund af enkelte personers ondsindede beregninger eller af tilfældighed, men fordi dets egen situation rummer fundamentale modsigelser. Et normalt kapitalistisk samfund kan ikke udvikle sig heldigt uden et fast etableret repræsentativt styre, uden visse politiske rettigheder for befolkningen, som nødvendigvis må udmærke sig ved at stille relativt store krav i »kulturel« henseende. Disse krav om et vist minimum af kultur fremkaldes af selve den kapitalistiske produktionsmådes betingelser, med dens høje teknik, dens komplicerede, elastiske og bevægelige karakter, den hastige udvikling af konkurrencen verden over osv. Svingninger i bourgeoisiets taktik og skiften fra systemet med magtanvendelse til systemet med foregivne indrømmelser er som følge heraf karakteristisk for alle europæiske landes historie i det sidste halve århundrede, og forskellige lande har fortrinsvis udviklet en af de to metoder gennem bestemte perioder. England i 1860'erne og 70'erne var for eksempel den »liberale« borgerlige politiks klassiske land, Tyskland i 1870'erne og 80'erne holdt sig til magtmetoden osv.

Dengang denne metode, det ene af de borgerlige regeringssystemer, herskede i Tyskland, gav det et ensidigt ekko: det fremmede væksten af anarko-syndikalismen eller, som det hed dengang, anarkismen i arbejderbevægelsen, »de unge« i begyndelsen af 90'erne, Johann Most i begyndelsen af 80'erne. Da omsvinget til »indrømmelser« indtrådte i 1890, viste dette omsving sig som altid at være endnu farligere for arbejderbevægelsen, idet det affødte et lige så ensidigt ekko af det borgerlige »reformarbejde«: opportunismen i arbejderbevægelsen. »Det egentlige, reelle mål for bourgeoisie's liberale politik«, siger Pannekoek, »er at føre arbejderne på vildspor, at bringe splittelse i deres rækker og at gøre deres politik til et magtesløst vedhæng til det magtesløse, altid magtesløse og ubestandige reformarbejde«.

Ofte opnår bourgeoisie en vis tid sit mål ved hjælp af en »liberal« politik, der – som Pannekoek med rette bemærker – udgør en »mere snu« politik. En del af arbejderne, en del af deres repræsentanter lader sig undertiden narre af tilsyneladende indrømmelser. Revisionisterne erklærer læren om klassekampen for »forældet« eller begynder at føre en politik, som i praksis frasiger sig klassekampen. Den borgerlige taktiks zigzag-kurs forstærker revisionismen i arbejderbevægelsen og bringer ikke sjældent divergenser i arbejderbevægelsen frem til det punkt, hvor de medfører direkte spaltning.

Fra »Divergenser i den europæiske arbejderbevægelse«.
(udgivet i »Zvezda« nr. 1, 16. december 1910)

Kapitalismens enorme fremskridt i de seneste årtier og arbejderbevægelsens hastige vækst i alle civiliserede lande har ført til en stor ændring i borgerskabets tidligere forhold til proletariatet. I stedet for åbent, principielt og direkte at bekæmpe alle socialismens grundlæggende principper i den private ejendomsrets og den frie konkurrences absolutte ukrænkeligheds navn, går det europæiske og amerikanske borgerskab, repræsenteret ved dets ideologer og politiske ledere, i stigende grad over til at forsvare såkaldte sociale reformer, som modspil til ideen om social revolution. Ikke liberalisme mod socialisme, men reformisme mod socialistisk revolution - det er formelen for det moderne »avancerede«, veluddannede borgerskab. Og jo højere kapitalismen er udviklet i et givet land, jo mere direkte er borgerskabets styre, jo større er den politiske frihed, og jo bredere er anvendelsesområdet for det »nyeste« borgerlige slogan: reformer *mod* revolution, lappeløsninger på det faldende regime, for at splitte og svække arbejderklassen, for at hævde borgerskabets magt mod den revolutionære omstyrtelse af denne magt.

Set i lyset af socialismens internationale udvikling må ovennævnte ændring bestemt betragtes som et enormt fremskridt. I begyndelsen kæmpede socialismen for sin eksistens, og imod den stod borgerskabet, som var overbevist om sin styrke, og som modigt og konsekvent forsvarede liberalismen som et selvstændigt system af økonomiske og politiske synspunkter. Socialismen er vokset op, den har allerede kæmpet for sin ret til at eksistere i hele den civiliserede verden, den kæmper i dag for magten, og borgerskabet, der er i færd med at nedbrydes og indse, at dets undergang er uundgåelig, bruger alle sine kræfter på at udskyde denne undergang på bekostning af halve og hykleriske indrømmelser for at bevare sin magt, selv under de nye forhold.

Intensivering af kampen mellem reformisme og revolutionært socialdemokrati *inden* for arbejderbevægelsen er det absolut uundgåelige resultat af de påpegede ændringer i hele den økonomiske og politiske situation i alle verdens civiliserede lande.

Fra »Reformisme i det russiske socialdemokrati«.
(offentliggjort i »Sozial-Demokrat« nr. 24, 18. oktober 1911)*

REVISIONISMEN ER ET DIREKTE PRODUKT AF DET BORGERLIGE VERDENSBILLEDE OG DETS INDFLYDELSE

Hvori ligger det, at den er uundgåelig i det kapitalistiske samfund? Hvorfor bunder den dybere end forskellene mellem kapitalismens nationale ejendommeligheder og udviklingstrin? Fordi der i ethvert kapitalistisk land ved siden af proletariatet altid findes brede lag af småborgere, af småbesiddere. Kapitalismen fødtes og fødes stadig af den lille bedrift. Det er uafvendeligt, at kapitalismen atter og atter skaber en hel række »mellemlag« (vedhæng til fabrikken, hjemmearbejde, små værksteder spredt ud over landet for at tilfredsstille f. eks. den store cykel- og automobilindustri krav, osv.). Disse nye småproducenter bliver lige så uafvendeligt kastet ud i proletariatets rækker igen. Det er ganske naturligt, at en småborgerlig verdensanskuelse atter og atter bryder igennem i bredt favnende arbejderpartier.

Fra »Marxisme og revisionisme« (skrevet før 3. april 1908)

Således er kravet om en afgørende vending fra revolutionært socialdemokrati over til borgerlig socialreformisme blevet fulgt op med en lige så afgørende vending over til borgerlig kritik af alle marxismens fundamentale ideer. Og da denne sidste kritik allerede længe har været rettet mod marxismen både fra politiske talerstole og fra universiteternes katedre, i brochurer i masseoplæg og i en række videnskabelige afhandlinger, da endvidere de herskende klassers hele opvoksende ungdom gennem årtier systematisk er blevet opdraget med denne kritik, er det ikke overraskende, at den »nye kritiske« retning i socialdemokratiet sprang frem fuldt færdig, ligesom Minerva af Jupiters pande. Hvad indholdet angår, behøvede denne retning ikke at udvikle sig og formes. Den overførtes direkte fra den borgerlige litteratur til den socialistiske.

Fra »Hvad må der gøres?« (Efterår 1901 - februar 1902)

Endvidere, en stadig kilde til divergenser udspringer af den dialektiske karakter af samfundets udvikling, der forløber i modsigelser og gennem modsigelser. Kapitalismen er progressiv, for den tilintetgør gamle produktionsmåder og udvikler produktivkræfterne, og samtidig, på et vist udviklingstrin, hæmmer den produktivkræfternes vækst. Den udvikler, organiserer og disciplinerer arbejderne – og den knægter, undertrykker, demoraliserer og forarmer dem osv. Kapitalismen skaber selv sin banemand, frembringer selv elementerne til det ny system, og alligevel, hvis der ikke sker et »spring«, ændrer disse enkelte elementer intet ved tingenes generelle tilstand, de berører ikke kapitalens herredømme. Disse modsigelser i det levende liv, i kapitalismens og arbejderbevægelsens levende historie, kan marxismen, som en teori, der bygger på den dialektiske materialisme, give en samlet forståelse af. Men det er indlysende, at masserne lærer af livet og ikke af bøger, og derfor overdriber enkelte personer eller grupper til stadighed snart det ene, snart det andet træk ved den kapitalistiske udvikling, snart den ene, snart den anden »lære« af denne udvikling – og ophøjer det til en ensidig teori, til et ensidigt taktisk system.

Borgerlige ideologer, liberale og demokrater, der ikke forstår marxismen, og som ikke forstår vor tids arbejderbevægelse, springer til stadighed fra den ene hjælpeløse yderlighed til den anden. Snart forklarer de hele sagen med, at onde mennesker »ophidser« klasse mod klasse, snart trøster de sig med, at arbejderpartiet er et »fredeligt reformparti«. Til de direkte produkter af denne borgerlige verdensanskuelse og dens indflydelse må man henregne både anarko-syndikalismen og

reformismen, som klamrer sig til *én* side af arbejderbevægelsen og ophøjer ensidigheden til teori, og som erklærer, at visse tendenser eller træk, der netop er specifikke for bevægelsen i den givne periode, under de givne betingelser for arbejderklassens virksomhed, gensidigt udelukker hinanden. Men det virkelige liv, den virkelige historie indbefatter disse forskellige tendenser, ligesom livet og udviklingen i naturen indbefatter såvel den langsomme evolution som de hurtige spring, afbrydelserne af det gradvise forløb.

Revisionisterne mener, at al tale om »spring« og om arbejderbevægelsens principielle modsætningsforhold til hele det gamle samfund er floskler. De opfatter reformer som delvis gennemførelse af socialismen. Anarko-syndikalismen forkaster »arbejdet i det små«, især brugen af parlamentets talerstol. I praksis fører denne sidste taktik til, at man sidder og venter på »den store dag«, men ikke forstår at samle de kræfter, der skaber store begivenheder. Begge retninger bremser det vigtigste, det væsentligste arbejde: samlingen af arbejderne til store, stærke, godt fungerende organisationer, som under alle betingelser er godt fungerende, er gennemsyret af klassekampens ånd, er sig sine mål klart bevidst og kan opdrages i en virkelig marxistisk verdensanskuelse.

Fra »Divergenser i den europæiske arbejderbevægelse«.
(Offentliggjort i »Zvezda«, 16. december 1910)

IV. DET ER NØDVENDIGT RESOLUT AT BEKÆMPE REVISIONISMEN

REVISIONISMEN PYNTER PÅ BOURGEOISIET; DEN BEDRAGER ARBEJDERNE OG SPLITTER DEM

Den imperialistiske epoke er uforenelig med eksistensen i et enkelt parti, af det revolutionære proletariats fortrop på den ene side og af et halv-småborgerligt aristokrati af arbejderklassen på den anden, som får en del af privilegierne fra »sin« nations »stormagtsposition«. Den gamle teori om opportuniste som en »legitim nuance« af det forenede parti, fremmed for alle »ekstremer«, er nu blevet det værste bedrageri mod arbejderne og den største hindring for arbejderbevægelsen. Åben opportuniste, som straks frastøder de arbejdende masser, er ikke så farlig og skadelig som denne teori om den gyldne middelvej, som søger at retfærdiggøre opportunistisk praksis med marxistiske slagord og at bevise den revolutionære aktions utidighed, osv., med en række sofismer. Den mest bemærkelsesværdige repræsentant for denne teori og samtidig den mest bemærkelsesværdige autoritet i Anden Internationale, Kautsky, har afsløret sig selv som en førsteklases hykler og en virtuoso i at prostituere marxismen.

Fra »II. Internationales sammenbrud« (2. halvdel af maj
- 1. halvdel af juni 1915)*

Socialisterne, som fra krigens begyndelse gik over på bourgeoisiets side, alle disse folk som David og Scheidemann i Tyskland, som Plekhanov, Potresov, Gvosdjev og co. i Rusland har længe og af fuld hals råbt op mod de revolutionæres »illusioner«, mod Baselmanifestets illusioner, mod den »latterlige drøm« om at forvandle den imperialistiske krig til borgerkrig. De har i alle tonearter besunget den styrke, livskraft og tilpasningsevne, kapitalismen tilsyneladende lægger for dagen – *de*, som har hjulpet kapitalisterne med at »tilpasse«, at tæmme, at vildføre og at splitte arbejderklassen i de forskellige lande.

Fra »Breve fra det fjerne« (7. marts 1917)

Borgerskabet behøver håndlangere, som nyder tillid fra en del af arbejderklassen, som pynter på borgerskabet med snak om muligheden for den reformistiske vej, som kaster sand i øjnene på folket med sådan snak for at aflede dem fra revolutionen ved hjælp af den reformistiske vejs charme og muligheder.

Alle Kautskyanernes skriblerier, såvel som vores mensjevikker og socialrevolutionære, kan spores tilbage til en sådan hvidvaskning og til klynkeriet fra kujonagtige filistre, der er bange for revolutionen.

Fra »Opgaverne for III. Internationale« (14. juli 1919)*

BOURGEOISIET INDSEK, AT REVISIONISTERNE I ARBEJDERBEVÆGELSEN ER BEDRE FORSVARERE AF BOURGEOISIET END BOURGEOISIET SELV

Jeg vil ikke komme ind på, hvordan vi konkret skal gøre det. Det er det, jeg taler om i mine teser, som allerede er blevet offentliggjort. Jeg vil blot påpege de dybe økonomiske rødder til dette fænomen. Sygdommen er langvarig, og det tager længere tid at helbrede den, end optimisterne troede, de kunne håbe på. Opportunismen er vores hovedfjende. Opportunismen i toppen af arbejderbevægelsen er ikke proletarisk, men borgerlig socialisme. Praksis har vist, at de politikere i arbejderbevægelsen, som tilhører den opportunistiske tendens, er bedre forsvarere af borgerskabet end borgerskabet selv. Hvis de ikke havde arbejdernes lederskab i deres hænder, kunne borgerskabet ikke holde stand. Dette bevises ikke kun af historien om Kerenskij-regimet i Rusland; det bevises af den demokratiske republik i Tyskland med dens socialdemokratiske regering i spidsen; det bevises af Albert Thomas' position i forhold til hans borgerlige regering. Det er bevist af de analoge erfaringer i England og USA. Her står vores hovedfjende, og denne fjende må vi besejre. Vi må forlade kongressen med en fast beslutning om at bringe denne kamp til en afslutning i alle partier. Dette er hovedopgaven.

Fra »Den Kommunistiske Internationales II. kongres:
Tale om den internationale situation og den
Kommunistiske Internationales hovedopgaver« (19. juli
1920)*

HELE MENINGEN MED KAMPEN MOD REVISIONISMEN ER AT GÅ DYBERE, AT GÅ TIL DE LAVESTE MASSER FOR AT VINDE DEM FOR SIG

Engels skelner mellem de *gamle* fagforeningers »borgerlige arbejderparti« – det privilegerede mindretal – og de »*laveste* masser«, det virkelige flertal, og henvender sig til de sidste, som *ikke* er påvirket af »borgerlig respektabilitet«. Dette er essensen i marxistisk taktik!

Hverken vi eller nogen anden kan nøjagtigt beregne, hvor stor del af proletariatet der følger og vil følge socialchauvinisterne og opportunisterne. Det vil kun kampen afsløre, og kun den socialistiske revolution kan definitivt afgøre det. Men vi ved med sikkerhed, at »fædrelandsforsvarerne« i den imperialistiske krig kun *repræsenterer* et mindretal. Og det er derfor vores pligt, hvis vi ønsker at forblive socialister, at gå *lavere* og *dybere*, til de virkelige masser; dette er hele meningen og hele formålet med kampen mod opportunismen. Ved at afsløre den kendsgerning, at opportunisterne og social-chauvinisterne i virkeligheden forråder og sælger massernes interesser, at de forsvarer et arbejder-mindretals midlertidige privilegier, at de er formidlere af borgerlige tanker og indflydelser, at de er bourgeoisiets sande forbundsfæller og agenter, lærer vi masserne at værdsætte deres sande politiske interesser, at kæmpe for socialismen og for revolutionen under alle de imperialistiske krige og de imperialistiske våbentilstandes smertelige omskiftelser.

Den eneste marxistiske linie i verdens arbejderbevægelse er at forklare masserne uundgåeligheden og nødvendigheden af et brud med opportunismen, at opdrage dem til revolution ved at føre en skånselsløs kamp mod opportunismen, at udnytte krigens erfaringer til at afsløre, ikke tilsløre, den national-liberale arbejderpolitikens fulde modbydelighed.

Fra »Imperialismen og splittelsen i socialismen«
(oktober 1916)*

Mod socialforræderne, mod reformismen og opportunisten - det er den politiske linje, der kan og skal forfølges på alle kampområder uden undtagelse. Så vil det også lykkes os at vinde masserne af arbejdere. Og støttet af de arbejdende masser, proletariats fortrup, det marxistiske centraliserede politiske parti, føre folket på rette vej til proletariats sejrende diktatur, til proletarisk demokrati i stedet for borgerligt demokrati, til sovjetrepublikken, til den socialistiske samfundsorden.

Fra »Hilsener til de italienske, franske og Tyske kommunister« (10. oktober 1919)*

Men det er ikke problemet, de herrer kautskyanere. Problemet er, at lige nu, i de imperialistiske lande i Europa, *kryber I* for opportunisterne, som er *fremmede* for proletariatet som klasse, som er tjenere, agenter for bourgeoisiet og redskaber for deres indflydelse, og *medmindre* arbejderbevægelsen *gør sig fri* af dem, vil den forblive en *borgerlig arbejderbevægelse*. Ved at forsvare »enhed« med opportunisterne, med Legien'erne og Daviderne, med Plekhanov'erne, Tsjkhenkeli'erne og Potresov'erne o.s.v., forsvarer I objektivt arbejdernes *trældom* under det imperialistiske bourgeoisie ved hjælp af dets bedste agenter i arbejderbevægelsen. Det revolutionære socialdemokratis sejr i verdensmålestok er absolut uundgåelig, men den bevæger sig og vil bevæge sig, foregår og vil foregå *mod* jer, den vil blive en sejr *over* jer.

Fra »Imperialismen og splittelsen i socialismen« (oktober 1916)*

En af de uundværlige betingelser for forberedelsen af proletariatets sejr er en langvarig, vedholdende og nådesløs kamp mod opportuniste, reformisme, socialchauvinisme og lignende borgerlige påvirkninger og retninger, som er uundgåelige, så længe proletariatet forbliver under kapitalistiske forhold. Uden denne kamp, uden den forudgående fuldstændige besejring over opportunisten i arbejderbevægelsen, kan der ikke være tale om proletariatets diktatur. Bolsjevismen kunne ikke have besejret bourgeoisiet i årene 1917-1919, hvis den ikke tidligere, i årene 1903-1917, havde lært at besejre mensjevikkerne, dvs. opportunisterne, reformisterne og socialchauvinisterne, og at udstøde dem hensynsløst fra proletariatets fortrupsparti.

Fra »Valg til den konstituerende forsamling og proletariatets diktatur« (16. december 1919)*

REVISIONISMEN ER ET INTERNATIONALT FÆNOMEN. DETTE PUS SKAL FJERNES HURTIGT OG GRUNDIGT

Revisionismens uundgåelighed er betinget af dens klasserødder i det moderne samfund. Revisionismen er en international foreteelse. For enhver nogenlunde velunderrettet og tænkende socialist kan der ikke være ringeste tvivl om, at forholdet mellem ortodokse og bernsteinianere i Tyskland, guesdister og jaurésister (nu især broussister) i Frankrig, (4), den Socialdemokratiske Føderation og det uafhængige Arbejderparti i England (5), Brouckére og Vandervelde i Belgien, integralister og reformister i Italien (6), bolsjevikker og mensjevikker i Rusland, overalt er væsentligt af samme art, trods en uhyre mangfoldighed af nationale betingelser og historiske momenter i alle disse landes nuværende tilstand. »Skellet« i vor tids internationale socialisme følger allerede nu i det væsentlige *samme* linie i de forskellige lande i verden og dokumenterer derved et stort fremskridt

sammenlignet med tilstanden for 30-40 år siden, da det i de forskellige lande ikke var ensartede tendenser inden for en fælles international socialisme, der kæmpede mod hinanden. Også den »revisionisme fra venstre«, der i dag træder frem i de romanske lande som »revolutionær syndikalisme«, tilpasser sig ligeledes til marxismen, idet den vil »korrigere« den: Labriola i Italien og Lagardelle i Frankrig påberåber sig uafbrudt en rigtigt forstået Marx i modsætning til en misforstået Marx.

Vi kan ikke her drøfte *denne* revisionismes ideologiske indhold; den er langt fra så udviklet endnu som den opportunistiske revisionisme, den har ikke bredt sig internationalt og har ikke haft et eneste stort praktisk sammenstød med et socialistisk parti i noget land. Vi begrænser os derfor til den »revisionisme fra højre«, som blev skitseret ovenfor.

Fra »Marxisme og revisionisme« (før 3. april 1908)

Den relativt »fredelige« karakter af perioden 1871-1914 gav næring til opportunismen, først som *en tilbøjelighed*, dernæst som *en retning* og endelig som *en gruppe eller et lag* af arbejderbureaukratiet og dets småborgerlige medløbere. Disse elementer kunne kun dominere arbejderbevægelsen ved i ord at anerkende de revolutionære mål og den revolutionære taktik. De kunne kun vinde massernes tillid ved højtidelige forsikringer om, at alt det »fredelige« arbejde kun var *forberedelser* til den proletariske revolution. Denne modsigelse var en byld, der på et eller andet tidspunkt måtte bryde, og den er bristet. Hele spørgsmålet er, om man, som Kautsky og co. gør det, skal prøve at drive betændelsen tilbage i organismen af hensyn til »enheden« (med betændelsen) — eller om man for at hjælpe med til fuldstændig helbredelse af arbejderbevægelsens organisme skal fjerne denne betændelse så hurtigt og omhyggeligt som muligt, uanset den øjeblikkelige, heftige smerte, denne proces forårsager.

Fra »Opportunismen og II. Internationales sammenbrud« (udgivet i tidsskriftet »Vorbote«, nr. 1, januar 1916)

Vores tanke vil blive endnu tydeligere for læseren, hvis vi sammenligner Engels' bemærkninger om den engelsk-amerikanske bevægelse med hans bemærkninger om den tyske bevægelse.

Der er også mange sådanne udsagn i denne korrespondance, og de er meget interessante. Men gennem alle disse udtalelser løber noget helt andet som en rød tråd: advarslen mod »højrefløjen« i arbejderpartiet, den ubarmhjertige (nogle gange, som hos Marx i årene 1877 til 1879, impulsive) krig mod opportunismen i socialdemokratiet.

Fra forordet til den russiske udgave af »Breve af J. F. Becker, J. Dietzgen, Friedrich Engels, Karl Marx og andre til F.A. Sorge og andre« (6. april 1907)*

Således er min skæbne. Det ene slag efter den andet - mod politisk dumhed, vulgariteter og banaliteter, mod opportunisme og så videre. Sådan har det været siden 1893, og derfor har jeg opbygget had mod filistrene. Jeg ville stadig ikke bytte denne skæbne for »fred« med filistrene.

Fra brev til Inès Armand. (18. december 1916)*

**SELV KOMMUNISTER BEGÅR NOGLE GANGE FEJL. EN ØRN KAN
NOGLE GANGE FLYVE LAVERE END EN HØNE, MEN EN HØNE
VIL ALDRIG FLYVE SÅ HØJT SOM EN ØRN!
MÅ REVISIONISTERNE FRYDE SIG OVER DET!**

Sammenlignet med denne opgave bliver det en let opgave at rette de fejltagelser, som »venstre«-strømningen inden for kommunismen står for. I en lang række lande observerer vi en antiparlamentarisme, der ikke så meget bæres frem af personer af småborgerlig herkomst, som den holdes oppe af visse fremskredne proletariske grupper — af deres had til den gamle parlamentarisme, af deres berettigede, rigtige og nødvendige had til parlamentsmedlemmernes opførsel i England, i Frankrig, i Italien, i alle lande. Der må gives vejledning herom fra Kommunistisk Internationale, man må gøre kammeraterne nærmere bekendt med og fortrolige med de russiske erfaringer, med betydningen af et virkelig proletarisk politisk parti. Vort arbejde vil bestå i at få løst denne opgave. Kampen mod disse fejltagelser i den proletariske bevægelse og mod disse mangler vil blive tusind gange lettere end kampen mod det bourgeoisi, som i reformisternes skikkelse befinder sig i II. Internationales gamle partier, og som udfører alt deres arbejde i en borgerlig og ikke en proletarisk ånd.

Fra »Den Kommunistiske Internationales II. kongres.
Tale om den internationale situation og Kommunistisk
Internationales hovedopgaver« (19. juli 1920)*

Man skal passe på, at den samme fejl, bare fra en anden side, ikke gentager sig blandt kommunisterne, eller mere korrekt, at den samme fejl begået af »venstre«-kommunisterne, bare fra en anden side, bliver rettet så hurtigt som muligt og overvundet så hurtigt og smertefrit som muligt for organismen. Venstre doktrinarisme er også en fejl, ikke kun højre doktrinarisme. Naturligvis er venstredoktrinarismens fejl i kommunismen på nuværende tidspunkt tusind gange mindre farlig og mindre betydningsfuld end højredoktrinarismens fejl (dvs. socialchauvinisme og kautskyanisme), men kun fordi venstrekommunismen er en meget ung strømning, der lige er begyndt at dukke op. Kun af denne grund kan

Denne sygdom kan let kureres under visse betingelser, og man skal gå i gang med at kurere den med maksimal energi.

Fra »Radikalismen«, kommunismens børnesygdom«.
(April - maj 1920)

Bebel begik utvivlsomt også en fejl i Essen, da han forsvarede Noske, da han insisterede på sondringen mellem defensiv og offensiv krig, da han *modsatte* sig de »radikales« kampmetode mod van Kol, da han (sammen med Singer) benægtede det fejlagtige og forkerte i den tyske delegations taktik i Stuttgart. Vi må ikke skjule disse fejl, men vise ved deres eksempel, at de russiske socialdemokrater må lære at undgå dem, at de må opfylde den revolutionære marxismes højere krav. De russiske anarkister og syndikalister, de liberale og socialrevolutionære bør dog ikke fryde sig over vores kritik af Bebel. Vi vil sige til disse herrer: En ørn kan nogle gange flyve lavere end en høne, men aldrig vil en høne flyve så højt som en ørn!

Fra Forord til Voinovs (A. V. Lunacharskys) pamflet
om partiets forhold til fagforeningerne« (skrevet i
november 1907)*

Paul Levi ønsker nu at gøre sig særlig populær hos borgerskabet - og dermed hos dets agenter i Anden Internationale og To-og-en-halv Internationale - ved at genudgive netop de af Rosa Luxemburgs værker, hvor hun tog fejl. Vi svarer med to linjer fra en god russisk fabel: En ørn kan nogle gange synke lavere end en kylling, men aldrig kan en kylling svæve til sådanne højder som en ørn! Rosa Luxemburg tog fejl i spørgsmålet om Polens uafhængighed; hun tog fejl i 1903 i sin vurdering af mensjevismen; hun tog fejl i teorien om kapitalakkumulation; hun tog fejl i juli 1914, da hun sammen med Plekhanov, Vandervelde, Kautsky og andre gik ind for at forene bolsjevikkerne med mensjevikkerne; hun tog fejl i sine fængselskrifter fra 1918 (selvom hun selv efter sin løsladelse fra fængslet i slutningen af 1918 og begyndelsen af 1919 stort set var korrigeret). Men på trods af disse hendes fejl var og forbliver hun en ørn; og ikke alene vil mindet om hende altid være kært for kommunisterne i hele verden, men hendes biografi og den komplette udgave af hendes værker (som de tyske kommunister er umuligt forsinkede med, hvilket de kun delvist kan undskyldes med de uhyrlige ofre, de har bragt i deres svære kamp) vil være en meget nyttig lektie for uddannelsen af mange generationer af kommunister i hele verden. »Det tyske socialdemokrati er et stinkende lig efter den 4. august 1914« - med denne sætning af Rosa Luxemburg vil hendes navn gå over i den internationale arbejderbevægelses historie. Men i arbejderbevægelsens baggård, blandt møddingerne, vil kyllinger af typen Paul Levi, Scheidemann, Kautsky og hele denne klan gå i særlig ekstase over de store kommunisters fejltagelser. Hver sin smag.

Fra »Notater af en publicist« (slutningen af februar 1922)*

V. MARXISMEN UDVIKLES I KAMPEN MOD REVISIONISMEN OG GENNEM FORSVARET AF MARXISMEN

REVISIONISTERNES »FORNYELSE« HAR ABSOLUT INGEN BETYDNING, DET ER BLOT ET TILBAGETOG; EN INDRØMMELSE TIL BOURGEOISIET

Og nu spørger vi: Hvad har de højtråbende »fornyere« af teorien, som er grupperet omkring den tyske socialist Bernstein, og som i øjeblikket laver sådan en larm, bidraget med noget nyt til denne teori? Intet overhovedet: De har ikke fremmet den videnskab, hvis videre udvikling arven fra Marx og Engels gør det til vores pligt at fremme; de har ikke lært proletariatet nogen nye kampmetoder; de er blot gået baglæns, har overtaget fragmenter af tilbagestående teorier og prædiker for proletariatet ikke en teori om kamp, men en teori om at give efter, at give efter for proletariatets værste fjender, regeringerne og de borgerlige partier, som aldrig bliver trætte af at finde nye midler til agitation mod socialisterne. Plekhanov, en af grundlæggerne og lederne af det russiske socialdemokrati, havde helt ret, da han skånselsløst kritiserede den seneste »kritik« af Bernstein, hvis synspunkt nu også blev afvist af repræsentanterne for de tyske arbejdere (på partikongressen i Hannover).

Vi ved, at på grund af disse ord vil en masse beskyldninger regne ned over os; folk vil råbe, at vi ønsker at gøre det socialistiske parti til en orden af »ortodokse troende«, der forfølger »kættere« for afvigelse fra »dogmet«, for enhver uafhængig mening og så videre. Vi kender alle disse effektive modefraser. Men de indeholder ikke et gran af sandhed og ikke et gran af fornuft. Der kan ikke være noget stærkt socialistisk parti, hvis der ikke er en revolutionær teori, som forener alle socialister, hvorfra de henter alle deres overbevisninger, og som de anvender i deres kamp og aktivitet; hvis man beskytter en sådan teori, som man efter bedste overbevisning mener er korrekt, mod ubegrundede angreb og forsøg på at forringe den, betyder det slet ikke, at man er en fjende af al kritik. Vi mener på ingen måde, at Marx' teori

som noget lukket og ukrænkeligt; tværtimod er vi overbeviste om, at den kun har lagt grunden til den videnskab, som socialisterne må udvikle i alle retninger, hvis de ikke vil sakke bagud i forhold til livet. Vi er af den opfattelse, at det er særlig nødvendigt for russiske socialister at udvikle Marx' teori selvstændigt, for denne teori leverer kun de generelle vejledende principper, som i detaljer anvendes anderledes i England end i Frankrig, anderledes i Frankrig end i Tyskland, anderledes i Tyskland end i Rusland. Derfor vil vi med glæde offentliggøre artikler om teoretiske spørgsmål i vores avis og opfordre alle kammerater til åbent at diskutere de omstridte punkter.

Fra »Vores program« (anden halvdel af 1899)*

Netop fordi marxismen ikke er et dødt dogme, ikke er en afsluttet, fiks og færdig, uforanderlig lære, men en levende vejledning til handling, netop derfor måtte den nødvendigvis afspejle den forbavsende bratte forandring af samfundslivets vilkår. Denne forandring genspejledes som dybtgående opløsning, virvar, diverse svingninger, kort sagt som en meget alvorlig *indre* krise i marxismen. Det blev igen en bydende nødvendighed at sætte sig til energisk modværg mod denne opløsning og føre en energisk og hårdnakket kamp for marxismens *grundlag*.

MAN MÅ IKKE BLIVE INVOLVERET I NOGEN PRINCIPIELLE FORHANDLINGER, DER MÅ IKKE GIVES NOGEN TEORETISKE »INDRØMMELSER«

De, der har et vist kendskab til vores bevægelses faktiske tilstand, kan ikke undgå at se, at marxismens store udbredelse blev ledsaget af et vist fald i det teoretiske niveau. Bevægelsen, der var tiltrukket af dens praktiske betydning og dens praktiske succeser, fik følgeskab af mange mennesker, der havde meget lidt eller ingen viden om marxismen

havde teoretisk viden. Ud fra dette kan man bedømme den mangel på takt, som »Rabotscheje Delo« udviser, når den med en triumferende mine tager Marx' ordsprog op: »Hvert skridt i den virkelige bevægelse er vigtigere end et dusin programmer.« At gentage disse ord i en tid med teoretisk forvirring er det samme som at udbryde ved synet af en begravelse: »Må du altid have så lykkelige dage!« Desuden er Marx' ord taget fra hans brev om Gotha-programmet, hvor han på det kraftigste fordømmer den eklekticisme, der tillades i formuleringen af principper: Hvis man var nødt til at forene sig, skrev Marx til partilederne, skulle man blot have indgået en aftale for at tilfredsstille bevægelsesens praktiske mål, men man skulle ikke have indgået i nogen forhandling om principper, man skulle ikke have givet nogen teoretiske »indrømmelser«. Det var Marx' tanke, men blandt os finder vi folk, der forsøger at nedgøre teoriens betydning i hans navn!

Uden revolutionær teori kan der ikke være nogen revolutionær bevægelse. Denne tanke kan ikke understreges nok i en tid, hvor forkyndelsen af opportuniste, som er blevet mode, er forbundet med begejstring for de snævrere former for praktisk aktivitet. For det russiske socialdemokrati forstærkes teoriens betydning imidlertid af tre omstændigheder, som ofte glemmes, nemlig: For det første af den kendsgerning, at vores parti kun lige er opstået, kun lige er ved at finde sit eget ansigt, og på ingen måde har afsluttet konfrontationen med de andre retninger af revolutionær tankegang, som truer med at aflede bevægelsen fra den rette vej. Tværtimod var den allersidste periode præget af en genoplivning af de ikke-socialdemokratiske revolutionære tendenser (som Axelrod længe havde forudsagt for »økonomisterne«). Under sådanne omstændigheder kan en fejl, som ved første øjekast virker »trivielt«, få de sørgeligste konsekvenser, og kun de kortsynede kan anse fraktionsstridighederne og den strenge adskillelse af nuancer for at være utidige eller overflødige. Det russiske socialdemokratiske fremtid kan afhænge af konsolideringen af den ene eller den anden »nuance« i mange, mange år fremover.

For det andet er den socialdemokratiske bevægelse i sin natur international. Det betyder ikke kun, at vi skal bekæmpe national chauvinisme. Det betyder også, at den bevægelse, der begynder i et ungt land, kun kan blive en succes, hvis den bearbejder erfaringerne fra andre lande. Til en sådan bearbejdning er det imidlertid ikke nok med viden om disse erfaringer eller den simple.

Det er det ikke at kopiere de seneste beslutninger. Det er nødvendigt at forstå, hvordan man kritisk konfronterer disse erfaringer og undersøger dem selvstændigt. De, der indser, hvor enormt den moderne arbejderbevægelse er vokset og forgrenet, vil forstå, hvilken rigdom af teoretiske kræfter og politisk (og også revolutionær) erfaring der kræves for at klare denne opgave.

For det tredje har det russiske socialdemokrati nationale opgaver, som intet socialistisk parti i verden endnu har stået over for. Vi vil nedenfor tale om de politiske og organisatoriske pligter, som

opgaven med at befri hele folket fra autokratiets åg pålægger os. Nu vil vi blot påpege, at rollen som pioner kun kan udfyldes af et parti, der er styret af en avanceret teori. For at forestille sig bare en smule konkret, hvad dette betyder, så lad læseren mindes forløberne for det russiske socialdemokrati som Herzen, Belinskij, Tjernysjevskij og den strålende plejede af revolutionære i halvfjerdserne; lad ham tænke på den verdensbetydning, som russisk litteratur i øjeblikket er ved at få, lad ham ... men selv det er nok!

Fra »Hvad må der gøres?« (Efterår 1901 - februar 1902)

Intet er vigtigere end at forene alle de marxister, der er klar over, hvor dybtgående krisen er, og hvor nødvendigt det er at bekæmpe den, til forsvar for marxismens teoretiske principper og grundlæggende sætninger, som forvanskes fra diametralt modsatte sider ved at udbrede borgerlig indflydelse til marxismens forskellige »medløbere«.

Fra »Om nogle ejendommeligheder ved marxismens historiske udvikling« (udgivet i »Zvezda« nr. 2, 23. december 1910)

UDVIKL REVOLUTIONÆR MARXISME TIL KAMP MOD REVISIONISMEN

Marxismens officielle krise (1895-1915). Partiets mål er ikke at genoplive liget, men at udvikle den revolutionære marxisme mod opportunistisk »også-marxisme«.

Fra »1. Maj og krigen« (I de sidste dage af april 1915)*

Banneret for arbejdernes klassebevægelse kan kun være den revolutionære marxismes teori, og det russiske socialdemokrati må sørge for videreudviklingen af denne teori og dens anvendelse i praksis og samtidig beskytte den mod de fordrejninger og forfladigelser, som »teorier, der er kommet på mode« (og det revolutionære socialdemokratis succes i Rusland har allerede gjort marxismen til en »mode«-teori), så ofte udsættes for.

Fra »De russiske socialdemokraters protest« (slutningen af august - begyndelsen af september 1899)*

En kendt udtalelse lyder, at hvis geometriske aksiomer stødte an mod menneskers interesser, ville de sikkert blive modbevist. Naturhistoriske teorier, der støder an mod gamle teologiske fordomme, vakte og vækker stadig den vildeste strid. Det er ikke underligt, at Marx' lære, der direkte tjener til at oplyse og organisere det moderne samfunds førende klasse, og som peger på denne klasses opgaver og påviser, at den nuværende samfundsorden i kraft af den økonomiske udvikling uvægerligt vil blive afløst af nye former - det er ikke underligt, at denne lære måtte tage hvert skridt på sin livsbane i kamp.

Der er ingen grund til at opholde sig ved den borgerlige videnskab og filosofi, der doceres af statens professorer i statens ånd for at fordumme de besiddende klassers opvoksende ungdom og afrette den til jagt på ydre og indre fjender. Denne videnskab vil slet ikke vide af marxismen og erklærer den for modbevist og tilintetgjort; såvel unge videnskabsmænd, der gør karriere ved at modbevise socialismen, som mimrende oldinge, der trofast vogter alle mulige brøstfældige »systemer«, falder over Marx med samme nidkærhed. Marxismens vækst, dens ideers udbredelse

og rodfæstelse i arbejderklassen, må nødvendigvis medføre, at disse borgerlige angreb på marxismen bliver hyppigere og skarpere. Og hver gang den officielle videnskab har »tilintetgjort« marxismen, viser denne sig stærkere, mere hærdet og livskraftig.

Men selv blandt de teorier, der hænger sammen med arbejderklassens kamp og især er udbredt i proletariatet, har marxismen langt fra fået overtaget med det samme. I sit første halve århundrede (fra 1840'erne), kæmpede marxismen mod teorier, der stod absolut fjendtligt over for den. I den første halvdel af 40'erne gjorde Marx og Engels op med de radikale unghегelianere, der stod på den filosofiske idealismes grund. I slutningen af 40'erne kommer kampen til at stå om økonomiske teorier - mod proudhonismen. Halvtredserne danner afslutningen på denne kamp: kritik af de partier og teorier, der var kommet til verden i det bevægede år 1848. I 60'erne forskydes kampen fra de almindelige teorier til et område, der ligger den egentlige arbejderbevægelse nærmere: Bakunismens fordrivelse fra Internationale. I begyndelsen af 70'erne i Tyskland dukker proudhonisten Müllberger op en kort tid; i slutningen af 70'erne positivisten Dühring. Men begges indflydelse på proletariatet er allerede nu ganske forsvindende. Marxismen er i færd med totalt at besejre alle andre ideologier inden for arbejderbevægelsen.

Op mod 90'erne i forrige århundrede var denne sejr i hovedsagen vundet. Selv i de romanske lande, hvor proudhonismens traditioner holdt sig længst, byggede arbejderpartierne faktisk deres programmer og taktik på marxistisk grundlag. Arbejderbevægelsens genoplivede internationale organisation - i form af periodiske internationale kongresser - stillede sig straks og næsten uden kamp i alt væsentligt på marxismens grund. Men da marxismen havde fortrængt alle nogenlunde sluttede, fjendtligsindede teorier, begyndte de tendenser, der fandt udtryk i disse teorier, at søge sig andre veje. Kampens former og udgangspunkter havde ændret sig, men kampen fortsatte. Og marxismen begyndte sit næste halve århundrede (fra 1890'erne) med kampen mod en fjendtligsindet strømning inden for marxismen selv.

Den tidligere ortodokse marxist Bernstein gav denne strømning navnet revisionisme, idet han mest højroset og mest systematisk rettede og reviderede på Marx. Selv i Rusland, hvor den ikke-marxistiske socialisme af naturlige grunde holdt sig længst - fordi landet er økonomisk tilbage og overvejende er befolket af bønder, der holdes nede af feudale levn - selv i Rusland er det iøjnefaldende, at den er ved at vokse over i revisionisme. Både i landbrugsspørgsmålet (kravet om kommunernes overtagelse af al jord) og i almindelige spørgsmål om program og taktik overtager vore socialnarodniker i stigende grad »forbedringer« af Marx i stedet for de smuldrende, faldefærdige rester af det gamle, på sin vis sluttede system, der stod ganske fjendtligt over for marxismen.

Den før-marxistiske socialisme er slået ned. Den kæmper videre, dog ikke mere på selvstændigt grundlag, men på marxismens almindelige grundlag, som revisionisme. Lad os se, hvad det ideologiske indhold i revisionismen er.

Fra »Marxisme og revisionisme« (skrevet før 3. april 1908)

Kommunistisk Bibliotek

2024

maoismen.wordpress.com